

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Qvintvs Decretalivm Libri continetvr

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

De Hæreticis. Tit. VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95280](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-95280)

C A P. Nulli. XIX. & fin.

Hinc etiam Iudei repelluntur à muneribus & honoribus publicis, ex Paul. Comitol. resp. moral. lib. 1. quest. 126. num. 10. Utrum vero neophyti ad publica officia promoueri possint, disputat Anton. Ricciul. in tract. de neophyti cap. 3. vbi plures Doctores refert, & affirmati responset, & num. 12. resolut Christianum veterem in honoribus asequendis preferendum esse neophyto, & citat Rip. in cap. eam te num. 32. de re script. Ayudan. de exequendis mand. p. 1. cap. 19. num. 10. vers. ceteri vero. Augult. Caput in tract. de regimine Reip. cap. 3. num. 78. vers. & nota quod Christiani antiquiores. In Regno tamen Portugaliæ non solum neophyti, si qui ibi fuerint, sed nec etiam veterani Christiani, originem tamen à Sarracenis, vel Iudeis trahentes ad villa officia publica admittuntur ex Regioni diplomate, & inhabiles sunt ad canonicas, & dignitates in Catherdalibus, & principales dignitates in Collegiatis, ceteraque Ecclesiastica beneficia curant animarum habentia intra septimam generationem ex Apostolica constit. in forma Brevis felicis record. Clementis VIII. & altera ampliatio felicis etiam record. Pauli V. quarum termini in meo tract. de officio & potestate Episc. p. 1. tit. 3. gloss. 7. n. 30. cum seq. In Regno vero Castellæ huiusmodi neophyti, & ceteri noui Christiani non prohibentur ad omnia publica officia promoueri, sed solummodo ad certa & destinata, de quibus agit Ignat. de Villar. in Syntagma responsor. lib. 1. resp. 1. vbi n. 30. refert illos non admittit ad officia iudicium in supremis Consilis Regni nec in Cancellariis, & n. 41. quod etiam remouentur ab officiis domus Regia Castellæ, & n. 42. ab officiis sanctæ Inquisitionis, à collegiis scholarium, & à monasteriis fratrum D. Hieronymi; & n. 43. à præbendis, & dignitatibus in Ecclesia Toletana, & n. 44. ab omnibus Ordinibus Militariis, & n. 45. ad officio nutritorum portolis Regiæ, & n. 46. ab officio medicorum domos Regiæ, & monasteriæ D. Mariae de Guadalupe, & in R. gno Valentia, ab officio pharmacopoliarum, & n. 47. in Regno Navarre ab officio aduocationis, & ab officiis iustitia.

Et si forte redditus suos, &c.] Probat hic text. vt si forte illustris Portugalie Rex suos redditus Iudeis viderit, vel pagantis, Christianum deputet grauaminibus inferendis clericis & Ecclesiis minimè suspectum, cuius opera Iudei, sive Sarraceni, sine villa Christianorum iniuria Regalia iure consequantur, ita Azor. in his. moral. p. 1. lib. 8. c. 12. q. 10. Unde non prohibentur Christiani locare Iudeis redditus, & gabellas, immo permititur, modo Rex, vel dominus terræ deputet aliquem fidem Christianum ad exigendum illas, & non permitrat vt ipse Iudeus per se, vel alium deputatum a se exigit, vt per Nau. conf. 1. q. 23. n. 57. sub tit. de confit. in antiqu. Alter autem Iudeus, vel infidelis inter Christianos non potest esse gabellarius iuriū fiscalium, vt ait Gutiér. de gabellis q. 132. n. 3. vbi variis Catholicorum legibus apud Hispanos afferit esse dispositum. Nec etiam potest esse ratiocinarius ciuitatis, neque fisci, ex eo quia hoc munus est publicum, Bart. in l. 3. §. cara carnis ff. de officio prefecti vñb's, Gac. de expensis c. 24. n. 26. Munoz de ratiocin. c. 8. num. 3.

Gerimus charitatis affecta.] Notatur ad hoc quod Index potest ob charitatem, vel amicitiam peccatum minuere, vt per Tiraq. de paenit. temper. causa 16. à principi.

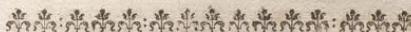
S V M M A R I V M .

- 1 Compendium huius text. refertur.
 - 2 Baptizatus & mox baptizandus eodem vivuntur priuilegia.
 - 3 Seruus Iudei quomodo emendus, ostenditur.
- Barbos. Collect. Tom. II. I.

Iudæo non licet emere, vel in suo seruitio tenere hominem baptizatum, vel baptizari volenter. Item si Iudeus causa commercij emit hominem non conuersum ad fidem, & emptus baptizatus, vel vult fieri Christianus, datis illis duodecim solidis liberatur servus à seruitio. Item si Iudeus intra tres menses non exponi venalem hominem talem, vel si emit eundem ad sibi seruendum, tunc nec Iudeus potest illum amplius vendere, ne calius cum enere, sed sine pretio fit liber. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innocent. Collect. Zabarell. Bellam. Ioann. Andr. Anania. Hostiens. Anch. Butr. Mar. Socin. Panorm. Felin. Vioina. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 66. Alagena in compendio iuris Canonici pag. 641. remissiuè Vimen. de concord. p. 1. & 2.

Baptizatum, vel baptizari volenter.] Ergo baptizatus & mox baptizandus eodem vivuntur priuilegio, vt per Tiraq. de iure mariti gloss. 2. num. 9. quia accingendus de proximo habetur pro accineto, vt per Doctores, quos citauit in tract. Axiomatum iuris usus freq. Ax. 6. num. 1.

Quod si quem, &c.] Probat hic text. quod si meritorij, vel negotiationis causa Iudeus seruum non Christianum emit, tunc si intra tres menses fuerit expeditus venalis, & emporem non inuenierit, duodecim solidis pro qualibet bono seruo persolatis, si ille ad Ecclesiam configiens suam voluntatem patet fecerit, libet efficitar, ita Anton. Ricciul. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesie exist. lib. 2. c. 28. num. 7. Paul. Comitol. resp. moral. lib. 2. quest. 43. vers. quinta propositi, vbi etiam dicunt prædictos duodecim solidos, id est aureos dandos pro seruo optimo, esse minuendos, si seruus talis non sit, & vers. quarta propositi, tenet quod trium mensium tempus inchoatur à die, quo emit Iudeus.

De Hæreticis.

TIT. VII.

S V M M A R I V M .

- 1 Doctores referuntur super hanc rub. scrib. met.
- 2 Hæreticorum materiam qui trahent, citantur.
- 3 Hæresis unde dicatur, ostenditur.
- 4 Hæresis quomodo definatur, & n. 5.

SUPER hanc rub. scripserunt Collect. Zabarell. Bellam. Ioann. Andr. Anania. Anch. Butr. Panorm. Fein. Mar. Socin. Petrus de Rauenoa in compendio iuris Canonici. Guillelm. Duranus. in seculo iuris lib. 4. sub hoc tit. & in breuaria aureo iuris Canon. fol. 139. Ioan. de Londris in breuaria sanctorum Canonon. fol. 180. Martin. Mesnart. in episc. Decret. fol. 178. verso. Stephan. Ranch. in continuat. titulorum Decret. Dan. Venator. in analysi methodica iuris Pontif. pag. 622. Goffred. & Hostiens. in summ. huius tit. Alexand. Caffan. & Anast. German. in paratitlis ad quinque libros Decretal. Lancelot. in institut. iuris Canonici. Barthol. Carthag. in expoſit. titulorum iuris Canon. Canif. in summ. eiusdem iuris. Zypæ. in analyticâ postremi iuris Ecclesiastici enarrat. pag. 386. Cafarel. in eret. iuris Canon. Ioann. Honor. lib. 5. summ. in Decret. l. Omnes sub hos rit.

F 2 D 8

64 Collectanea Doct.in lib.V. Decretal.

- ² De materia huius tit. particulares tractatus edidere Conrad.Brun. tom. 11. tract. Doct. par. 1. fol. 272. cum addit. Penia. Cundisaluu de Villadie. eod. tom. 11. par. 2. fol. 3. 2. Ioann. Rojas eod. tom. 11. part. 2. fol. 208. Ioann. Nicol. Arelatus eod. tom. 11. part. 2. fol. 9. Ludou. Corrierius eod. tom. 11. part. 2. fol. 42. Paulus Griland. eod. tom. 11. part. 2. fol. 24. Zanchin. Vgolin. eod. tom. 11. part. 2. fol. 134. Bernard. Comensis in lucerna Inquisitorum hereticorum prauitatis eod. tom. 11. part. 2. fol. 133. Arnald. Albertin. de hereticis & Catholicis assertiōibus agnōcentis eod. tom. 11. part. 2. fol. 42. Georgius Ederius in mallo hereticorum agnōt. D.Thoto. 2.2. quæst. 11. Summis verbis heretis. Alphons. de Castro de iusta hereticorum puniri. Palat. in alleg. in causa heretis. Simanch. de iustitia. Catholicis. Clat. in præt. §. heretis. Zerol. in prax. Episcop. part. 1. verbo hereticus. Cardol. in praxi iudicium eod. verbo. Couart. lib. 3. var. cap. 1. Bernard. & Salzed. in præt. canon. 6. 114. & seq. alias in nouiss. edit. Menoch. de arbitr. casu 372. & cons. 92. & de presumpt. l. 5. pref. 6. & 7. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 7. cum seqq. Malcard. de probation. concl. 8. 5. cum seqq. Pradil. in summa legum poenialium part. 1. cap. 1. Bernardin. Muscatel. in præt. criminali tit. de crimine leſa maiestatis diuina. Petr. de Ledesma in summ. part. 2. tract. 1. c. 6. Azot. iustit. moral. part. 2. lib. 8. c. 9. & 10. Ioan. Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. part. 3. c. 6. Valer. Reginald. in praxi fori pénitent. l. 17. c. 4. optimè Sanch. in præcepto Decalogi tom. 1. lib. 2. Anton. Ricciol. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesia existentium lib. 5. de hereti. Ex professo & elegantem de hereti tractatum edidit Prosper. Farinac. alium etiam de hereti nouissimè post heresi scripta vīsum ad manus meas peruenit adm. Reuerendi P. Antonij Sanctarelli. vbi multis citatis Doctribus materiam non minus eleganter & doctè disponit, & tractat.
- ³ Hæresis dictut ab *diploquas capio, eligo, & sic hæreticus quasi liberè proprio arbitrio eligens opinionem novam contra fidem, hæresis verò hoc est, elec̄tio eiusdem nouæ opinionis, cap. heresis cum leg. 14. quæst. 3. Iudit. lib. 8. etymolog. cap. 3. Rojas in tract. de hereti singul. 7. lit. H. Simanch. de Cathol. iustit. cap. 3. 1. in princip. Sylvest. verbo heres is in princ. Conrad. Brun. de heret. lib. 1. cap. 1. Dicitur etiam nonnullis, hæresis, à verbo hæreto, quasi hereticus hæreter errori, hæresis verò ipsa hælio erroris dicatur in spectantibus ad Fidem, pro quo facit quod hæreticus non ille dicitur, qui simpliciter & quocunque modo, sed qui pertinaciter, & cum obstinatione errat, & sic ille, qui adhæret errori, ut est text. singulatis in cap. dixit Apostolus, ibi, nequam sunt inter hereticos computandi, 24. q. 3.*
- ⁴ Circa verò definitionem reddendam laborant Doctores tam nostri quam Theologi, præsertim Arnald. Albertin. in rubr. de heret. lib. 6. & de agnō. assertion. Cathol. quæst. 1. Sylvest. verbo heres is 2. Simanch. de Catholicis q. 1. Alphons. Aluat. Guerrero in thesauro Religionis Christi. tit. de heret. colum. 1. 1. & 12. Villa-dieg. Ludou. Carter. Farinac. Sanctarell. & ceteri quotquot de hereticis scriperunt, inter quos post longas disputationes ut plurimum in ea conueniente definitione, ut videlicet hæresis sit opinio. seu dogma falsum Catholicæ veritati contrarium in eo, qui Christianam Fidem professus est, cuius definitionis; auctor est Turtæc. in tract. de potestate Pape lib. 4. cap. 1. sequitur Albertin. dicitis locis, que tamen definitio in uno superflua videatur, quia dum dicit dogma Catholicæ veritati contrarium, eo ipso dicit dogma falsum, siveque verbum, falsum, redundat: in alio verò diminuta videtur, nec hæresis substantiam comprehendit, quæ potest non dari, licet omnia, quæ sunt in
- prædicta definitione, dentur si ille, qui taliter errat contra Fidem, paratus sit corrigi, & correctioni S. Matris Ecclesiae se submitat, & ita vel aliter in eodem contumacia.
- Potest igitur aptius hæresis definiti ut sit error quem quis pertinaciter tenet contra Fidem Catholicam, quam professus est. Ponit verbum *errat* loco generis, quia pluribus aliis competit etiam bus species differentibus, reliquæ particulæ loco differentiū apponuntur. Ponit enim verbum, pertinaciter, ad excludendos errores etiam contra Fidem, quos quæ ita apprehendit ut paratus sit corrigi, quo calo non est error talis quod hæresim constituit, iuxta illud Augustini lib. 1. de Trinit. errare potero, sed hæreticus non ero, idem August. in d. cap. dixi. Apostolus 14. 43. Dixi, contra Fidem, quia non sufficiat quod quis etiam pertinaciter, sed requiritur formaliter, quod error veretur circa ea, quae sunt Fidei, & ita ad excludendos errores in rebus naturalibus & rebus ratione elementorum, numerum, figura, & alia hincmodi, in quibus Fides Catholicæ nihil certum determinat quod sit Fidei contrarium. Dixi, quanq; professus est, ad significandum quod error talis necessari debet in Catholicis, qui sacramenta Baptismi generatus est, & ita ad excludendos Iudeos, Saracenos, Gentiles, & alios infideles extra Ecclesiam existentes, qui licet erent contra Fidem, non tamen maliter hæretici sunt.
-
- S V M M A R I V M.
- ¹ Dubius in fide, infidelis est, & n. r.
- ³ Hæresis de substantia est, quod sit electio pertinaciter errans contraria veritati Fidei.
- ⁴ Dubitatio proueniens ex subiectiā tentatione, non facit hereticum.
- ⁵ Dubium proueniens ex simplicitate, vel ignorancia, non facit dubitatem hereticum si suam opinionem non defendat, sed Ecclesia subiecias.
- C A P. Dubius. I. Steph.
- ⁶ Vbius in Fide infidelis est, nec est credendum. Dei qui Fidei veritatem ignorat. Colligunt ei Ordinar. Abb. antiq. Innocent. Collect. Zabatell. Bellam. Ioann. Andr. Aranua. Hostiens. Ancharen. Bitt. Felin. Panormit. Mar. Socin. Cened. collect. 66. Vnum. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 70. Alagona in appendice iuris Canonici pag. 643. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decreto lib. 5. tit. 6. cap. 1.
- An & quando dubius in Fide censatur hereticus, vide latè in alleg. heres is cap. 5. incip. & per ista Cap. de locis Theologis lib. 1. cap. 9. Navarr. in man. cap. 11. num. 17. & in cap. si quis autem n. 1. 8. 9. & 49 de peccatis dubius. 7. & in cap. inter verba conclusio 6. corol. 19. n. 5. Perez l. 1. sit. 1. lib. 1. Ordin. verbo sancta fe pag. 16. & l. 3. verset quo requisito tit. 4. l. 8. pag. 83. Menoch. cap. 49. num. 48. & à num. 5. Clat. lib. 5. heres is num. 2. Jacob. Simanch. de cathol. iustit. c. 28. m. 7. Luerin. Inquis. verbo dubius in Fide, Sanch. de heret. c. 2. m. 15. Rojas eod. et al. p. 1. n. 272. & 273. sing. 57. vers. ad rem igitur Hieron. de la Rua in contra. 7. scholastica verbo nec sum immenso, ex pag. 201. Perr. de Aragon. 2. 2. q. 11. à 2. pag. 33. cap. 1. secundum dubium est, Azued. l. 1. num. 74. cum seqq. tit. 1. lib. 8. noua recop. Tolos. in instruct. conscientia l. 1. cap. 4. in fine. Valent. in 2. 2. disp. 1. quæst. 11. puncto 1. diff. 2. D. Barbos. in rubr. soluto marim. part. 2. num. 23. Perna in direct. inquisit. part. 2. commento 1. Cened. ad Decretum collid.

collect. 66. num. 1. Torres de Trinit. quest. 32. art. 4. part. 3. comment. afer. 3. Soar. de Fide diffut. 19. feit. 4. num. 10. late. Sancit de heresi. 1. à num. 1. 4. Azor. inst. moral. par. 1. 1. 8. cap. 9. quest. 5. Valer. Reginald. in praxi fori pat. lib. 17. num. 49. vbi in intellecetu, Farin. in praxi crit. min. part. 5. quest. 124. num. 114. & seq. optimi Sanch. in praecpt. Decalog lib. 1. c. 7. num. 1. 1. cum seqg. Anton. Ricciul. in tract. de irre personarum extra gremium Ecclesie exist. lib. 5. c. 4. Zerol. in prax. Episcop. part. 1. verba causa, verf. dub. Villalob. in summ. tom. 2. tract. 1. dub. 0. num. 1. Sylui. 2. 2. S. Thom. quest. 1. art. 2. Fab. de sacram. Ordinis distinct. 2. 5. quest. 5. diffut. 3. c. 4. num. 11. Homobon. de Bonis de examine ecclesiastico part. 2. tract. 12. c. 4. quest. 16. Molfet. in sum. Theolog. moral. tom. 1. tract. 8. c. 8. num. 44. Lata. in 2. 2. quest. 11. art. 3. disp. 42. num. 5. Agid. Coninch. de act. lib. supernat. disp. 18. dub. 7. Tanner. in 2. 2. disp. 2. q. 8. dub. 6. n. 109. Petean. etiam 2. 2. quest. 11. art. 2. dub. 2. Portel. in addit. ad dalmia Regular. vel bo hæresis num. 4. Diana. resol. moral p. 2. tract. 2. miscel. resol. 53. vbi sustinet dubium in Fide non esse hæreticum, quia de ratione heresist est electio erroris contra Fidem, sed dubitanus nondum aliquid elegit, sed manet in dubio, & in anticipati, ergo non est hæreticus, & responderet text. in præsentis dum afferit dubium in Fide esse infidele procedere priuatuè, quia scilicet priuatus certitudine assensus necessaria ad habitum Fidei retinendum, non autem est verum contrariè quasi habeat actum Fidei contrarium cum re vera non habeat; & secundum respondet quod dubius in Fide dicitur infidelis quoad forum externum.

Cum autem de substantia hæresis sit electio pertinax doctrinae contrariæ veritatis fidei cap. hæresis. & cap. hæreticu. 2. 4. quest. 3. Cajet. & Victor. 2. 2. quest. 1. 2. art. 2. Cafr. de iusta hereticorum puni. l. 1. c. 9. Albertin. de heret. quest. 3. num. 3. in fine, Dried. de libertate Chri- stiana tit. 48. sub num. 7. & dubitanus non habeat aliquam electionem, sed sit dubius in utramque partem, vt per se patet, ergo non videtur dicendam dubium in fide infidelem, vel hæreticum esse. Quare pro solutione quidam text. in præsenti, intelligunt non contrarie, quasi huiusmodi dubium in fide assensus fidei contrarium habeat, sed priuatim, quia priuatus certitudine assensus necessaria ad habitum fidei retinendum. Alij respondunt intelligi quidam fori externi pauprisionem, quia communiter cum eo dubio coniungitur consensus erroneous. Alij intelligunt quando dubitanus reflectitur supra suum actum. Zero la verò in sua praxi Episcop. loco proximè citato, intelligit de dubio in fide, qui pertinacitera insitit dubitationi, quod non sit paratus corrigi ad mandatum super-tioris.

Quare dubitatio prouenient ex subreptita tentatione, quæ contingit quando ex inopinata quadam cogitatione, aut diabolica illusione quis incipit indelibera te dubitare circa Fidem, in se tamen reuersus captinat intellectum suum in obsequium Christi, & delibera te credere quod credit Ecclesia, non facit hæreticum, ita August. de Ancona de potestate Ecclesie quest. 28. art. 1. in resol. Ioan. And. hic num. 1. Butr. num. 5. Anch. num. 1. ver. & hoc verum. Hentic. num. 2. Zabarel. in 1. opp. Anan. num. 1. Socin. num. 7. & seq. Abb. num. 1. Felin. etiam num. 1. vers. primò dummodo dubietas. Alber. de heret. quest. 8. num. 3. Rojas eod. tract. part. 1. n. 272. & Jng. 5. n. 3. Clar. d. §. heresist num. 2. in fine, Iacob. de Graffus in auctor. decis. part. 1. lib. 2. tit. de heret. c. 8. n. 10. & seq. Bonn. 2. 2. q. 11. art. 1. vers. ex. his sequitur. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 17. verf. primò quando non dubitatur. Sic etiam quando dubium prouenit ex simplicitate, vel ignorantia, non facit dubitamentum hæreticum si suam opinionem non defendat, sed Ecclesiæ collect. Barbus. Tom. III.

subiicit. Abb. hic num. 2. Socin. n. 9. vers. predicta tamē & Felin. n. 2. Corit. in memorabil. verbo heret. cus non est. Clar. d. §. heresist n. 2. vers. fortius dicit. Si man. b. de cathol. inst. iii. 11. n. 9. Gabi. cors. 178. n. 10. & seq. lib. 1. Decian. d. lib. 5. c. 1. 8. vers. 3. 8. & 30.

S V M M A R I V M.

- 1 Revocare valens alios ab errore, & tacens, se ipsum errare demonstrat. & n. 2.
- 3 Corrigere alium in delicto committendo quilibet tenetur.

C A P. Qui alios. II. Leo.

Errare se demonstrat qui alios non revocat ab errore. ¹ Eum potest. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabarel. Bellam. Ioan. And. Anania. Hoffens. Butt. Anch. Mar. Socin. Panorm. Felin. Viulan. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 71. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 643. remissio Ximen. in concord. part. referetur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 6. cap. 2.

Hinc eandem concil. ex hoc text. desumunt Perez ² 1. 5. gloss. 1. pag. 108. & pag. 210. & seqq. tit. 4. lib. 8. Ordin. Azeued. 1. 5. num. 43. tit. 1. lib. 8. moe recip. & 1. num. 68. tit. 1. cod. lib. 8. & cons. 18. à num. 30. Sanch. de maxim. l. 2. disp. 38. n. 1. vers. quartio vbi n. 20. vers. ad quartum, dicit hunc text. loqui de errore culpabili, scens de iniunctibili, nouissime illustriss. D. meus Roderic. à Cunha post primam huius libri impressi. à me virus, in comment. ad c. 3. dist. 8. 3. n. 1. vbi adducit in hanc rem illud Seneca in Med. carmin.

— Culpa cunctorum redit.

Qui non vetat peccare, cum posset, iubet.

Notatur ad hoc quod quilibet tenetur alium corrigere in delicto committendo, vt per Duen. reg. 99. vers. fallit secundo, Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 80. num. 3.

S V M M A R I V M.

- 1 Hereticus perseverans aeternaliter damnatur, cui nec profectus Baptismus nec eleemosyna, vel martyrium, aut aliud quocunque bonum quo ad hoc ut consequatur vitam eternam.
- 2 Saracenus hereticus dici non potest, etiam si negaret articulum Fidei.
- 3 Hereticus est, qui sentit contra id, quod Ecclesia proprie- nit ad credendum.
- 4 Hereticus censensus est, tenens veram opinionem, sed putans illam esse contra Catholicam Ecclesiam.

C A P. Firmissimè. III. D. Aug.

Hæreticus, vel schismaticus, nisi respiccat, in exter- ¹ num damnabitur, nec ad salutem proderunt ei Baptismus, eleemosyna & mori pro Christo. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabarel. Bellam. Ioan. And. Anch. Butt. Mar. Socin. Felin. Panorm. Hoff. Viulan. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 71. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 643. remissio Ximen. in concord. part. 1. Decretal. lib. 5. tit. 6. c. 1.

Catholicus fuerit incorporatus, &c.] Notatur ad hoc, quod Saracenus, vel infidelis hæreticus dici non potest, etiam si negauerit articulum fidei, vt per Couat. lib. 3. varia. c. 1. m. 1. quod tamen intellige cum Sanctae. de heresist cap. 1. dub. 2. num. 8.

66 Collectanea Doct. in lib. V. Decretal.

Qui Ecclesia Catholica, &c.] Aduerit hereticum esse, qui fecerit contra id, quod Ecclesia proponit ad credendum, ut per Vasquez, c. 2. q. 276. art. 3. disp. 126. cap. in princip. Sanch. in precepta Decalogi lib. 2. cap. 7. num. 4. Sanctarel. d. c. 1. num. 19. vbi etiam aduertit latus esse ad veram heresim, si quis ex iniuritate, S. de passione contradicat auctoritatem Ecclesiae. Hinc etiam tenentem veram opinionem, & putantem illam esse contra Catholicam Ecclesiam, hereticum dici censuerunt Henr. in summa lib. 13. c. 17. num. 3. Sayt. de censur. lib. 3. c. 4. num. 14. Petri. de Ledefm. in summ. rom. 2. tract. 1. c. 6. Ludovic. à Paramo de origine S. Inquisitionis lib. 3. q. 20. Sanch. in praecep. Decal. lib. 2. cap. 7. num. 30. Farinac. de heresi q. 17. sub num. 3. vers. quid est contra, quos refert & sequitur Anton. Ricci. de iure personarum extra gremium Ecclesie existentium lib. 5. c. 5. num. 1.

S V M M A R I V M.

1. Anteiora damnatae damnatur eis opera, sive sint bona, sive mala u. 2.
3. Amplia sive libri circumferuntur impressi, sive manuscripti.
4. Amplia etiam in libris scriptis, & editis, tam ante, quam post damnationem.
5. Libros prohibitos habentes, aut legentes si sint hereticorum, subsunt excommunicationi Bulla in Cœna Domini.
6. Libros hereticorum retinere dicitur, non solum is, qui domi sua illos retinet, sed etiam qui in aliena.
7. Imprimentes libros hereticorum sunt excommunicati in Bulla Cœna Domini, & possunt puniri tanquam illos fautores;

CAP. Fraternitati. IV. Greg.

Auctor quando damnatur, eius opera sive sint bona, sive mala, non recipiuntur. Colligunt ex Ordinari. Abb. antiq. Innoc. Colle&t. Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Anania. Host. Burr. Anch. Panorm. Felin. Mar. Socin. Cened. collect. 8. Viualian. in ration. lib. 5. iuris Pontif. pag. 71. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 64, remissione Ximen. in concord. part. 1. & 2. de summi r. ex D. Greg. in registro lib. 7. epist. 47. indit. 2. refertur ab Antonin. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 5. cap. 4.

2. Hanc eandem conclus. ex hoc text. de summi r. Host. hic num. 1. Innoc. & Burr. num. 2. Panorm. num. 1. Socin. num. 1. & 3. Albert. de hereticis q. 12. num. 13. Jacob. Simanch. de Cathol. inst. c. 38. ex mon. 7. & in encycl. tit. 39. num. 3. Alphons. de Castro de infra hereticorum punit. l. 2. c. 17. col. 3. vers. an autem de hismodi P. nia in direct. Inquis. part. 2. schol. 1. comment. 3. vers. primum damnato. Cened. ad Decretal. collect. 8. n. 1. Anton. de Sonsla in relect. de censur. Bulla in Cœna Domini c. 2. disp. 13. num. 1. Atè Sanctarel. de heresi c. 13. dubit. vnic. num. 11. vers. obsecies. Anton. Ricciol. in tract. de iure person. lib. 5. c. 23. à princip. vbi num. 4 cum gloss. hic verbo Callestinus. & Burr. num. 3. ampliat procedere sive libri sint boni, sive mali, quia aucto. damnato semper libri intelliguntur dannati, nisi sint expresse approbati.

3. Amplia supradictum text. conclusionem procedere; Sive libri circumferuntur impressi, sive manuscripti, ut per Vgol. de censur. part. 2. in gloss. verbo ac corundem libra, vers. quarto in excummun. incident. Sanch. in precepta Decalogi l. 2. c. 10. num. 18. Farin. in tract. de heresi q. 28. num. 30. Anton. Ricciol. d. c. 23. n. 6. Soar.

tract. de fide disp. 20. sell. 2. num. 10. nouissime posse h. scripia visus Sanctarel. de beneficio c. 13. dub. vnic. num. 6. vti non tener euadere excommunicationem Bulla Cœna, qui legeret librum auctoris heretic. quoniam non esset typis mandatus, nec à libratio compositus.

Secundū amplia, vt procedat non solum in libro iam scriptis tempore, quo auctor damnatur, sed etiam in quibuslibet alius, sive ante, sive post damnationem editis, vt per Peniam d. comment. 3. verbo monendi tenet vers. sam illud. Ricciol. d. c. 24. n. 8.

Libros prohibitos habentes, aut legentes, si sive hæreticorum subsunt excommunicationi Bulla in Cœna Domini, in i. clausula, & potest inquit contra eos, tanquam contra suspectos de heret. de quo vide Viual. in candelabro aureo in expie. Bulla Cœna Domini, num. 11. Maſcard. de probat cor. 7. 41. num. 10. & cenc. 862. Jacob de Graff. aucten deſig. 4. c. 18. num. 29. plur. quos refert Cened. ad Decret. collect. 8. num. 1. quibus addit. Azor. instit. moral. pat. 1. lib. 8. c. 16. q. 10. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. noh casus. vers. libras, Sayt. de censur. lib. 3. c. 5. n. 12. Sanch. in præcep. Dical. lib. 2. c. 10. Sanctarel. de heresi c. 13. dub. vnic. à princ. Dicitur verò retinete hæreticorum libros non solum is, qui domi sua illos retinet, sed etiam qui in aliena, Vgol. verbo aut. retinente in princip. Sanch. d. c. 50. num. 5. Sayt. de censur. lib. 3. c. 5. num. 6. Soar. de fide. disp. 20. sell. 2. num. 21. Sanctarel. d. c. 13. dub. vnic. num. 6. in fine, aduertens hoc procedere hos eos libros retinere nomine proprio, sive alieno, illibet que reddi suspectos de heret. etiamque dicant, quid eos nunquam legerint. Quibus autem casibus libros hæreticorum legentes in excommunicationem incidunt, melius quam omnes tractat Sanctarel. d. c. 13. d. princ.

Vnde contra imprimentes libros hæreticorum posse tanquam contra fautores hæreticorum procedi refert Sanctarel. d. c. 13. num. 18. & eos incident excommunicationem Bulla Cœna, ac similiter cooperantes impressionis talium librorum, referuntur ad de censur. lib. 3. c. 5. num. 17. Jacob. de Graff. d. lib. 4. 1. num. 50. Quare in Concil. Lateranen. sub Leon. X. sess. 10. & in Trid. sess. 4. prohibetur in libri implicantur, nisi prius per Episcopum, & Inquisitionem Apost. facient diligenter examinati, quod si quis contra fecerit, statim incurat excommunicationem. Libri concretentur, prout refertur citari per me defficio & potest. Episcopi p. 3. alleg. Sanctarel. d. c. 13. num. 18. vers. notandum.

S V M M A R I V M.

1. Episcopus instituens in suo testamento hereditas, sive paganos, excommunicatur, & n. 2.
3. Instituens hereticum heredem ante mortem in excommunicationem incidit.
4. Mortuus est omnis censura incapax.

C A P. Si quis Episcopus V.

Episcopus instituens in suo testamento hereditas, sive hæreticos, aut paganos, in excommunicationem incidit. Colligunt ex Ordinari. Abb. antiq. Innoc. Colle&t. Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Anania. Host. Burr. Anch. Panorm. Felin. Mar. Socin. Viualian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 72. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 64, remissione Ximen. in concord. pag. 1. & 2. de summi r. ex Concil. Africani. c. 48. in Concilii Latinis, & referuntur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 6. c. 5. Han-

Hanc eandem cōclus. ex hoc tex. desimunt Anton. verbo *Hæretici* num. 14. Anton. Ricciul. in tract. de iure personarum extra gremium Ecclesie existentium lib. 2. c. 44. num. 8. Sanctarel. de hæreti c. 25. dub. 3. num. 8. & benè Cœur. in c. 1. de testamen. num. 3. intelligit hunc text. ut in eo Episcopo locum habeat, qui hæreticos consanguineos, aut extraneos hæreticos instituit, & citat Roman. sing. 735. dicentem idem esse in quocunque alio Christiano, quod in Episcopo.

Ut saltem post mortem, &c. His verbis significatur instituentem hæreticum hæredem ante mortem in excommunicationem incidisse, vt benè ponderat Sanctarel. d. c. 15. num. 10. aduertens idem excommunicatione affici, quia instituens hæreticum hæredem redditus tunc de hæreti suspectus. Carter. de Hæreticis 6. 1. num. 69. Menoch. de presumpt. l. 5. presumpt. 6. n. 33. & ideo cum mortuus sit omnis cuncta incipax, ex Glos. verbo *autem*, in cap. mulier. §. fin. de fenant excommunicat. Courte. in cap. *Alma mater* part. 1. §. 11. num. 8. Nauar. in manuali c. 27. num. 13. Soar. tom. 5. disp. 5. sect. 1. num. 3. necessariò debet concludi in excommunicationem incidisse, dum in testamento institutu hæredem, nec enim aliud tempus potest assignari, maximè quia institutio est perfecta statim atque testamentum fuit confectum cum solemnitatibus à iure præscriptis, ac per consequens tunc consummatum delictum. Nec contra hunc intellectum obstant supra adducta huius text. verba, quia ut ait Azor. *institut. moral. part. 2. c. 26.* quæ. 2. sunt intelligenda, id est, potest post mortem declarari hunc, vel illum, cum hæreti ex hac vita defuisse, ac proinde tanquam excommunicatum esse Ecclesiastica sepulchra priuandam, viros non posse pro eo Misericordiam sacrificia, aut preces offerre, & bona eius publicanda.

Notatur hic tex. ad hoc quid in crimine hæresis etiam post mortem quis accusari, & puniri potest, vt per Zanchii. de heret. c. 24. num. 1. & 4. vbi Campeg. lit. A. Benia in direct. Inquisit. 3 pars. comment. 9. 2. vers. in criminis, Anton. Gom. tom. 3. var. c. 1. num. 80. Perg. de iure fisci lib. 4. tit. 5. num. 29. Farin. in praxi criminis. quæst. 10. num. 37.

S V M M A R I V M .

- 1 Episcopi, & Clerici instituentes hæreticos hæredes sunt excommunicati. n. 2.
- 3 Christianus Iudeus, vel infidelibus aliquid legare in testamento non potest.
- 4 Christianus non potest hæretico, vel infideli donare inter viros.
- 5 Hæretico relinqu testamento potest, & in vita donari causa pietatis, & ad eius necessitatem subveniendam.

C A P . In eos. VI.

Episcopus si moriens instituat hæredem hæreticum, vel pagum, sive extraneum à sua consanguinitate, sive consanguineum, saltem post mortem excommunicatur, vel declaratur excommunicatus. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabarel. Bellam. Joan. Andr. Anania. Holtiens. Butr. Anch. Panorm. Felin. Marin. Socin. Vivian. in rationali lib. 5. iuris Pontificij pag. 72. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 644. remissio Ximen. in concord. p. 2. defumitur ex Concil. Africano, vt habetur in subscriptione, sed hoc ronduum repetum est, habetur tamen in Concil. Carthagin. c. 3. & apud Theodor. Balsam. in Synod. Carthagin. c. 25. refutatur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 6. cap. 9.

Probat hic text. non solum Episcopos, sed etiam alios clericos instituentes hæreticos hæredes esse excommunicatos, vt per Hostien. hic num. 4. & Panorm. num. 1. Sanctarel. in tract. de hæreti c. 15. dub. 3 num. 9. quod quidem multi ampliant ad quoscunque fideles, qui instituunt hæreticos hæredes, vt testatur Sanctarel. loco proxime citato, & credit idem procedere in laicis, quod tex. disponit in clericis. Anton. Ricciul. in tract. de iure personarum l. 2. c. 44. num. 12. ex ea ratione, quia negati non potest quin probabitio facta de clericis sub anathematis pena non aguat factum prohibitum esse sui natura malum.

Ex quibus infraut Christianum Fideis, vel infidelibus aliquid legare in testamento non posse vt per Sancti. in præcepta Decal. lib. 2. c. 31. num. 22. Menoch. consil. 185. num. 14. & consil. 186. num. 14. Ricciul. d. cap. 44. num. 12. in fine, & citatos à Sanctarel. d. cap. 15. num. 4.

In glof. Conferant. ibi, non distinguunt in morte, vel in vita, &c. Notatur ad hoc, quod Christianus non potest hæretico, vel Iudeo donare inter viros, vt per Franch. in rubr. de testim. sub nota. 29. in fine Ricciul. d. cap. 44. num. 12.

In ead. glof. ibi, causa pietatis forte posset est dari, ne perirent fama, &c. Notatur ad hoc, quod hæretico relinqu testamento potest, & in vita donari ex causa pietatis, & ad eius necessitatem subveniendam, vt per Surd. de alimento tit. 9. quæst. 33. num. 7. cuius seqq. Sancti. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 14. num. 4. Molini. de iustit. tract. 2. disp. 154. col. 1. vers. de iure Civil. Ricciul. d. c. 44. num. 15. Sanctarel. c. 15. num. 7.

S V M M A R I V M .

- 1 Christus Dominus fuit verus Deus, & verus homo. & num. 2.

C A P . Cum Christus. VII.

Alexand. II.

Christus sicut virtus est Deus, ita verus est homo ex anima rationali, & humana carne subsistens, oppositum est hæreticum, & anathemati subiicitur, verbi gratia, si quis dicat Christum non esse aliquid secundum quod homo. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabarel. Bellam. Joan. Andr. Anania. Holtiens. Butr. Anch. Panorm. Felin. Marin. Socin. Vivian. in rationali lib. 5. iuris Pontificij pag. 72. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 644. remissio Ximen. in concord. p. 2. concord. p. 1. & 2. refutatur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 6. c. 5. & est post Concil. Lateran. sub Alex. III. pag. 49. c. 20.

Collige ex text. Christum Dominum esse verum Deum & hominem, nam esse verum Deum de Fide credendum esse tradunt Clemens Roman. lib. 8. constitut. Apost. cap. 18. Ignat. in epist. ad Antioch. & in epist. ad Philadelph. & in epist. ad Philip. Dionys. Areop. lib. de mystica Theolog. c. 2. Martial. in epist. ad Burdigalen. Iustin. in lib. de vera & recta Fide & in Apologia ad Antonium Pium. Clem. Alexand. lib. 1. pedagog. cap. 6. in principi Cypr. lib. 2. ad Quirin. cap. 6. Greg. Thaumaturgus. in confessione Fidei quæ exiit, in tomis Conciliorum ante quintum Synodum, & apud Greg. Nyssen. in orat. de eadem. & Euseb. lib. 7. hist. cap. 25. Et Christum esse verum Deum & hominem credendum de Fide docent Concil. I. I. Constantinop. (quod est 1. Synodus generalis) cap. 2. 7. 8. 10. & 11. Sexta. Synod. gener. act. 4. Concil. Hispan. 2. cap. 18. Gregor. Nazianzen. oratione.

68 Collectanea Doct. in lib. V. Decretal.

oration. in Christi nativitatem, Amb. of. lib de incarnationis Dominica Sacramento c.6. & lib de 2 Fide ad Graecian. August. lib. 4. de Trinit. c.7. Gregor. lib. 18. Moral. c.36. Leo epist. 97. ad Leon. August.

Graff. in decis. aureis. par. 1. lib. 4. cap. 18. num. 31. Eymet. in 2. parte direct. Inquisit. quesi. 51. vbi Penia committ. 76. Aldouin. confsl. 22. num. 11. Menoch. de aris. cap. 3. c. 4. num. 13. confsl. 149. num. 32. & 35. Cardol. in ipsi iudicium. verbo hereticus num. 19. Sayt. de censur. lib. 1. cap. 5. num. 3. Decian. in tract. crimin. l. 5. cap. 52. num. 22. Azor. institut. moral. part. 1. lib. 8. cap. 15. quesi. 1. Anton. de Soula in relect. de censur. Bull. Cœna cap. 2. dñm. Sanch. in precepta Decal. lib. 2. cap. 10. num. 10. Sanc. de fide dissent. 24. scđt. 1. num. 4. Sanctarel. d. tractat. heresi cap. 12.

S V M M A R I V M.

- 1 Hæretici, receptatores, & fautores eorum, excommunicari sunt, & decadentes in hoc peccato in loco sacro sepeliri non debent, nec pro eis orari.
- 2 Defensores hæreticorum, qui dicantur, offenduntur.
- 3 Receptores hæreticorum excommunicantur in hoc tex. & in Bulla Cœna Domini.
- 4 Receptores hæreticorum, qui dicantur, remissimè.

C A P. Sicut. VIII. Ex Con. Lateran.

Hæretici, & eorum fautores, vt qui eos tenent in domo, vel in terra sua, vel fount, vel præsumant negationem exercere cum eis, sunt excommunicati, & si in hoc peccato moriantur, non debent sepeliri in loco sacro, nec fieri oblatio pro eis, non obstante quocumque iudicio. Colligunt ex Ordinar. Abb. antiq. Innocent. Collect. Zabarel, Bellam, Joan. Andr. Anania, Hostienf. Butt. Anch. Panorm. Felin. Marin. Socin. Vivian. in rationali lib. 5. iuris Pontificij, pag. 12. Alagona in compend. iuris Canonici pag. 644. remissione Ximen. in concord. p. 1 & 2. delimitur ex Concil. Lateranen. sub Alex. III. c. 37. refutetur ab Anton. August. collect. Decretal. lib. 5. tit. 6. cap. 6.

Defensores.] Dicuntur defensores hæreticorum qui viribus, potentia, armis, & fauore hæreticos defendunt si in manus Inquisitorum deueniant, vt tunc possint vivere, & ne ob easam hæresi puniantur, accentuant, denuntientur, & interrogentur, & ideo defensores, & fautores hæreticorum idem ferè significant. Simanch. de Cathol. in inst. tit. 15. num. 11. Penia in direct. Inquisitorum par. 2. quesi. 53. consent. 78. Item dicuntur defensores hæreticorum, qui eos iuwant, ne contra illos fiat executio sententie, Car. lib. 1. de iusta hæreticorum punitione c. 17. Sayt. de censur. lib. 3. c. 4. num. 9. Azor. institut. moral. par. 1. lib. 8. c. 15. quesi. 6. & alij plures, quos iacet, & sequitur Sanctarel. in tract. de hæresi c. 1. num. 25. aduertens per aliquas Summorum. Pontif. constitutiones defensores hæreticorum, eorumque fautores illos dici, qui è manibz Curia hæreticum erunt, & num. 26. resolut excommunicationem, de qua in hoc tex. & in Bulla Cœna Domini: aliasque poenas impositas contra hæreticorum defensores, non incurere, qui eos defendant in criminibus extra hæthesim.

Et receptatores eorum.] Notatur ad hoc, quod receptatores hæreticorum excommunicantur, vt etiam habetur in constit. Nicolai III. & Pauli I V. apud Peniam inter litteras Apostolicas, ac etiam incurunt excommunicationem Bulla in Cœna Domini, vt refert Sanctarel. d. tractat. de hæresi cap. 12. num. 8. Et si per annum in excommunicatione permanescit huiusmodi receptatores hæreticorum, habentur pro hæreticis, & vt hæretici possunt condemnari, Læl. Zech. in summa par. 1. sit de fide, rub. de hæresi c. 11. p. 13. & ipso iure sunt infames, & à publicis officiis relinquentur, vt patet ex constit. Federici Imperatoris, & Innocentij IV. apud Peniam inter litteras Apost. Et si fuerint clerci, omni officio, & beneficio per sententiam iudicis priuandi sunt, vt per Griland. in tract. de hæreticis q. 19. num. 1.

4 Qui dicantur receptatores hæreticorum, vide apud Simanch. de Cathol. institut. cap. 15. num. 11. cum seqq.

S V M M A R I V M.

- 1 Compendium huius text. refutatur.
- 2 Mairimonium est Sacramentum veræ, & propria septem legis Enarratione Sacramenta.
- 3 Hæretica est propositio, qua in aliquo aduersaria tholica Fides.
- 4 Clericus degradandus est amequan traditor Cœna seculari.
- 5 Hæreticus propter hæsim priuatus beneficij Ecclesiastici.
- 6 Hæreticus ipso iure priuatur beneficij Ecclesiastici, sententiam declaratorum.
- 7 Beneficium hæretici quia ipso iure vacant, possunt impetrari: ansa sententiam criminis declaratio.
- 8 Hæretici post sententiam criminis declaratorum priuatur fructibus beneficiorum percepis à die commissi delicti.
- 9 Hæretici, qui post deprehensionem eritis continuo ad fidem redire, errore sua publice superiori arbitrio abierantes, & fatigatis conyugium exhibere paratis, evadant hæreticos penas.
- 10 Hæretici, quando dicantur continuo & sponte reddit ad Fidem, offendit.
- 11 Hæretici abieratio fieri debet publicè, & in loco publico.
- 12 Abierare in loco publico non debet, qui de hæresi leniter suscitatur, vel antequam sit accusatus, & inquisitus, sponte ad Inquisitorem adit, &c.
- 13 Hæreticus ad arbitriam Episcopi debet vel sibi, vel post placitum abierare.
- 14 Hæreticus quando accusat invenientur, iustificari debet arbitrio re linquatur.
- 15 Relapsi qui dicantur, offendit.
- 16 Relapsus dicimus regiens è sacre & illo effusus.
- 17 Relapsus dicimus non seruans penitentiam primi virnis sibi ministrandam.
- 18 Inquisitores facie Fidei quomodo Ecclesiæ reconciliat, ostendit.
- 19 Saccus benedictus, qui hæreticos panisibus dat, unde originem duxerit, remissive.
- 20 Hæretici relapsi, ciascansi ad Fidem convertantur, Curia seculari traducantur, nisi sponte reddat ad Ecclesiam,
- 21 Qui dicantur sponte venire, & comparete ostendit.
- 22 Capitulum sede vacante potest cognoscere de causa hæresis.
- 23 Clericus verbaliter depositus frater priuilegio Carnis, si deferat habitem, & tonsuram, & vestimenta coram viuat.
- 24 Clericus verbaliter depositus fori priuilegio frater.
- 25 Hæreticus probatur per facti evidenter, ut quis publice hæsim predicit.
- 26 Deprehensus à iudice in delicto aliis praesentibus testibus factò, epidemita convincitur.

CAD.

CAP. Ad abolendam. IX. LUC. III.

Hæreticus est & excommunicatus qui ab Episcopo cum consilio clericorum talis iudicatur, & qui non meruit alter sentire de sacramentis quam Ecclesia Romana prædicat, & obseruat. Clericus qui manifeste in hæresi est deprehensus nisi statim cognito errore sponte recurrat ad unitatem Fidei Catholicae, & suum errorum ad arbitrium Episcopi regionis publicè censuerit abiurare, & congruum satisfactionem adhibere, debet degradari, id est, spoliari prærogativa clericatus cum omni officio, & beneficio Ecclesiastico, & trahi potestate seculari debite puniendus, sicut & laicus punitur, nisi statim abiurauerit, &c. pro qualitate criminis. Item qui inueniantur notari aliqua sola suspicione nisi ad arbitrium Episcopi iuxta considerationem suspicionis & qualitatem persona congrue se purgauerint, subiacent eidem sententia. Item qui post abiurationem erroris, vel postquam se purgauerint in examine proprii Episcopi deprehenduntur incidisse in abiurata hæresim seculari iudicio sine villa penitus audiencia reliqui debent. Item Rectores, & Barones ciuitatum, & locorum commonitorum ab Episcopo iurent corporaliter promittendo quod requisiti fideliter, & efficaciter adiuuabunt Ecclesiam contra hæreticos, & complices pro suo posse, & officio, & bona fide, quod si hoc obseruate noluerint, honoribus, quos habent, priuandi sunt, nec ad alios assumendi, & excommunicari, ac eorum terræ interdicti debent. Item ciuitas, quae refistar his institutis, & contra monitionem Episcopi negligi panire hæreticos, commercio aliarum ciuitatum carere debet, ac dignitate Episcopali priuari. Item qui sunt exempti ab Episcopo, & soli Papæ subiaceant, in his tamen, quae sunt instituta contra hæreticos, subiici debent Episcopis tanquam delegatis sedis Apostoli, non obstantibus priuilegiis. Colligunt ex Ordinarij Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell, Ioan. Andr. Bellam, Anania, Holensi. Bur. Anchari. Panorm. Mar. Socini. Felin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 73. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 644. remissiù Ximen. in concord. p. 1. & refertur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 5. tit. 6. cap. 11.

Matrimonio, vel reliquo Ecclesiast. Sacramentis.] Ego matrimonium est Sacramentum veræ & propriæ exceptum Ecclesias. Sacramentis, vt de Fide definitum est in Concil. Trid. sess. 24. de reformat. matrim. canon. 1. & ita hanc Cathol. veritatem multis comprobant Tertull. in exhortatione ad castitatem cap. 5. vers. uno matrimonio. Iñsor, Hispal. de officiis Ecclesiast. lib. 2. cap. 19. late Iñdœc. Cocc. tom. 2. theologia Cathol. lib. 9. art. 2. Perez l. 1. verbo que es el Raraiso sit. 1. lib. 5. Ordinarij Spin. in specul. testamen. glof. 1. princ. num. 15. Sayt. de Sacramentis in genere l. 1. cap. 2. q. 2 art. 4. vers. quoad vero matrimon. Valen. tom. 4. disp. 10. quest. 1. punt. 5. Petr. Ledeñ. in summa part. 1. de sacra matrimoni. cap. 2. concil. 1. & 19. Sanch. de matrimon. lib. 21. diff. 10. Gutieri. eod. tractat. cap. 42. Bonac. eod. tract. q. 2. Punct. 1. num. 2. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 2. diff. 18. num. 5. Rebell. de obligat. iustit. par. 2. lib. 2. q. 3. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 31. cap. 1. a num. 2. Egid. de Sacram. tom. 2. diff. 24. dub. 2. num. 5. Hentiq. in summa lib. 11. in proem. 5. 3. lit. M.

Predicat. & obseruat.] Aduerte hæreticam esse propositionem; que in aliquo aduersatur Catholica Fidei, id est, propositionibus, quæ in resipicentibus Fidei continentur in veteri, vel nouo Testamento, vel distinctionibus ab Ecclesia in Conciliis, vel extra firmatis aut receperæ Sanctorum Patrum sententiæ, vt tradunt Can. de locis Theologicis lib. 12. cap. 7. Tuitretem,

in summa de Ecclesiast. 4. c. 10. Locat. in operé indic. verbo credibili. n. 8. & seq. Simanch. de Catholicis. inst. tit. 5. 4. num. 3. & in encl. violata religionis tit. 24. num. 2. quos refert, & sequitur Anton. Ricciul. in tract. de iure person. lib. 5. cap. 8. num. 1.

Totius Ecclesiastici Ordinis prerogativa nudetur.] Notatur ad hoc, quod clericus degradandus est, antequam tradatur Curia seculari, vt docent in presenti, Hostiens. num. 6. Anch. num. 4. Panorm. num. 2. & 3. Zabarell. in princip. Anania num. 7. Bur. num. 1. Ioan. Andri. in princip. Clar. in §. fin. q. 6. num. 35. Couar. pract. q. 3. num. 2. Bobadill. in sua politica l. 2. cap. 18. n. 5. 4. & 76. Farinac. in praxi crimin. q. 8. n. 78. latè Sanctarell. de tract. de hæresi c. 26. à princip.

Et beneficium spoliatus Ecclesiastico.] Notatur ad hoc quod hæretici propter hæresim priuantur beneficiis Ecclesiastici, vt per Anton. Ricciull. in tract. de iure personarum, l. 5. cap. 19. num. 8. Sanctarell. a tract. de hæresi. cap. 33. num. 1. vbi refert ex Pii V. constitut. Sedī Apol. esse refutatum ius conferendi beneficia, quibus clerici priuati sunt propter hæresim, & nunquam intelligi esse collata huiusmodi beneficia, nisi in collatione fiat expresa mentio, quod beneficia vacauerint propter hæresim.

Extenditur suprà proxima resolutio, vt priuatio fiat ipso iure, nec requiratur sententia priuatoria, vt resolvunt Rebuff. in praxi p. 3. tit. de modis amittendi beneficia, num. 4. Couar. variar. l. 2. cap. 8. num. 4. vers. nihilominus. Borsatus consil. 14. n. 18. lib. 1. Nauarr. consil. 19. sub hoc tit. Rojas sing. 73. Bernard. in pract. cap. 104. Mechon. de arbitrio casu 416. man. 6. Penia in direct. Inquisit. p. 3. comment. 162. Flamin. de reg. l. 3. quest. 1. num. 31. & 32. Fr. Emman. in summa tom. 1. cap. 129. num. 3. Petr. Led. fina in summa p. 2. tract. 1. cap. 4. conclus. 1. 4. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 8. cap. 12. quest. 5. & 8. & p. 2. lib. 5. cap. 17. in princip. Gonzal. ad reg. 8. Cancellaria glof. 15. num. 66. Soar. de confir. disp. 43. sect. 1. num. 4. & de Fide disp. 21. sect. 5. num. 20. Nicol. Garc. de beneficis part. II. c. 1. o. n. 59. cum multis seqq. Farin. de hæresi q. 189. n. 77. Sanctarell. eodem tract. cap. 33. num. 1. Sanch. in precept. Decal. tom. 1. l. 2. cap. 26. num. 5. Rota Romana decisi. 707. & 718. lib. 3. p. 3. diuers. Valer. Reginald. in praxi fori penit. l. 30. tract. 3. num. 318. Anton. Ricciul. d. tract. de iure personarum. l. 5. cap. 19. num. 19. Quamvis contraria opinionem, nempe quod requiratur sententia priuatoria, teneant Castri. lib. 2. de iusta hereticorum penit. cap. 9. quem sequuntur Simanch. de Catholicis. inst. tit. 46. num. 72. & Salzed. ad Bernard. d. cap. 114. litt. A. nam licet istorum opinio in rigore disp. defendi possit, vt aduerti de officio, & port. Episcop. part. 1. alleg. 57. num. 37. prior tamen est adeò recepta, vt videatur ab omnium sententia discedere velle, qui illam impugnare auderet.

Cum ergo beneficia hæretici ipso iure vacent, possunt tanquam vacancia impetrari ante sententiam criminalis declaratoriam, & alteri conferri, prout tenent Rota d. decisi. 797. n. 4. p. 3. diuers. Bursat. consil. 14. n. 18. & seqq. lib. 1. Flamin. de resignat. lib. 1. quest. 3. num. 2. & lib. 3. quest. 1. num. 3. Decian. tract. crimin lib. 5. cap. 44. num. 26. Sanch. in precepta Decal. lib. 2. cap. 26. num. 12. Ricciul. d. cap. 19. num. 11. Sanctarell. d. cap. 33. num. 8. Quamvis enim heretici post sententiam hæresis declaratoriam non solum priuantur beneficiis, sed etiam fructibus perceptis à die commissi delicti, vt resolvunt Hentiq. in summa lib. 1. 5. cap. 13. num. 52. Molina de iustit. tract. 2. diff. 86. Ricciul. d. cap. 19. num. 4. Sanctarell. d. cap. 33. num. 9. ante tamen sententiam criminalis declaratoriam non tenetur ad dimittendum beneficium, neque se spoliandum, vt aduertunt plures citati per Ricciul. d. cap. 39. num. 12. quibus addit. Soar.

OSA
San
E

Collectanea Doct.in lib.V. Decretal.

in tract de Fide disput. 21. sct. 5. num. 19. & Sanctarell. d. num. 9.

Nisi existim. &c.] Notatur ad hoc quod hæretici, qui post deprehensionem erroris continuo ad fidem redeunt, errorem suum publicè arbitrio superioris abiurantes, & satisfactionem congtuam exhibere parati, euadunt hæretorum peccatas, ad eum illis beneficia Ecclesiastica, que obtinent, relinquuntur, & bona, si que sunt illis ablata, restituantur, vidocent in presenti, Ioann. Andr. Butt. Anania. Panorm. & reliqui. Rebuff. in praxi beneficiarii. tit. de modis amittendi beneficia sub num. 5. & 6. Ricciul. d. cap. 19. num. 20. Et quod penitentes in crimine hæresis veniam obtinet, & eximitur a peccatis corporalibus, dicit Surd. de alim. tit. 7. q. 26. n. 20. Spiritualem tamen peccatum non aufugere aduertit Menoch. de arbitr. casu 372. n. 10.

Continet.] Dicitur continuo, & sponte redire ad effectum vi possit beneficia retinere, si errorem fateatur antequam fiat aliqua probatio contra ipsum. Abb. hic num. 6. Rebuff. d. tit. de modis amittendi beneficia n. 12. Ad alios vero factus, nempe ut indulgeri ei possit majori, vel minori imposita penitentia, quando datur in continenti, & sponte redire, confundens est idem Abb. in excommunicatus lib. 1. sub num. 10. hoc tit. Simanch. de Catholicis instituti. tit. 47. n. 7. Farinac. de hæresi quæst. 93. §. 2. quos refert Ricciul. d. q. 19. n. 25. aduertens n. 25. quod si hæreticus rediret post sententiam, vel factas probationes, non poterit retinere beneficia, qua obtinebat, nec alia obtinere, nisi ex Apost. dispensatione.

Publicè.] Igitur abiuratio hæresis fieri debet publicè, & in loco publico, ut docent hic Butr. n. 6. Socin. num. 8. Anania num. 12. Direct. Inquis. part. 3. n. 126. & 127. vbi Penit. comment. 42. Menoch. d. casu 372. num. 1. vbi num. 2. dicit hæreticum manifestum hæresum manifestè abiurare debere. Ille vero, qui antequam sit accusatus, vel inquisitus, sponte ad inquisidores adit, suos errores confitetur, & paratus est sentire cum Romana Ecclesia, non debet in loco publico abiurare, ut aduertunt Locatus in iudiciali Inquisit. verbo Ordinarios n. 2. Rojas sing. 1. n. 8. & in tract de hæresiis part. 2. num. 272. Sicut nec debet publicè abiurare, qui de hæresi fuit leuiter suspectus Direct. Inquisit. part. 3. n. 161. vbi Penit. comment. 40. vers. præterea differunt, Marc. Anton. Genuen. in praxi Archiepiscopali c. 84. num. 9. Quamvis vero de hæresi leuiter suscipit, non debet in loco publico abiurare, attamen secretè, & etiam paucis personis est congregandus facere abiurationem, ita Scaccia de ind. cansarum cap. 59. num. 10. Simanch. de Catholic. tit. 1. a. n. 18. quos refert, & sequitur Sanctarell. d. tract. de heretic. 41. num. 4. Cuius quidem abiurations formulae varie sunt in iure, propterea vniuersiusque criminis natura postulat, una praescribitur in cap. Ego Berengarius, de confes. diff. 2. quam refutat Eymar. part. 2. pag. 181. & aliam eiusdem Berengarij, Pennia part. 2. comment. 24. fol. 26. aliam Turrec. lib. 3. de Ecclesia part. 2. c. 1. aliam Castr. de iusta heretic. punit. l. i. c. fin. aliam Rojas sing. 1. alias refutant Zanchin. de heret. cap. 20. num. 2. Cum en. in Lucerna Inquisit. verbo abiuratio, Brun. lib. 3. de heret. cap. 6. Albertin. de agnosc. assert. Catol. 9. 30. ex n. 60.

Ad arbitrium Episcopi.] Illud verbum arbitrium refertur ad tempus abiurationis, ut sit sensus, ad arbitrii. Episcopi debet hæreticum, vel statim, vel post publicè abiurare; ita Menoch. d. casu 372. n. 7.

Confessum.] Iudicis arbitrio relinquitur, quando hæreticus dicatur incontinentem reuersus, ut per Menoch. de arbitr. casu 373. vide quæ dixi de hac dict. in tract. de diuina visufr. dict. 6. 5.

In abiuratum hæresim recidisse.] De rela pñs, & qua

peccata sint puniendi, vide Peniam in direct. Inquisit. p. 3. comment. 38. n. 150. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo relapsi, Menoch. de arbitr. casu 374. Sanctarell. de hæresi cap. 42. latè Torreblanc. in tract. de Magia. lib. 3. de criminis punit. cap. 22. de relapsi, apud quos dicuntur illi relapsi, qui ad hæresim iterum reverendum, postquam ut penitentes abiurantur, vel post absitatem hæresis non quidem relabuntur in eam, sed hæretici fauent, illos defendunt, receptant, &c. vel qui post indictam purgationem iterum in hæresim reincidunt, ut apud proximè citatos videtur licet, & præcipue apud Sanctarell, qui plures casus adducit, in quibus hæretici in hæresim vel relapsi, vel non relapsi dicuntur.

Fugiens è carcere illo effracto dicitur relapsus, v. de Menoch. de presumpt. lib. 2. quæst. 89. n. 47. Penit. in direct. Inquisit. p. 3. comment. 35. pag. 468. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo hæretici. §. 23. Mascardi. de bat. concil. 820. num. 23.

Penitentiam primi ordinis sibi iniunctam non levians dicitur relapsus, vide Menoch. consil. 82. num. 11. cum feug. Clat. in præf. §. hæresi num. 11. An Inquisitores Fidei sint iudices omnium casuarum eorum, qui habitum gestant publicè penitentiae, vide Simanch. de Catholicis instituti. c. 47. num. 18. Rojas sing. 9. Paris. in 3. p. 3. Directorij. schol. 144. Cen. ad Decretum collat. 34. num. 1.

Sacra Fidei Inquisitores aliquos Ecclesiæ reclinant, cùque ad certum tempus, vel ad vitam penitentiam iniungunt, & idem patruolum quendam secundum eorum humeris imponunt, qui cum ab Episcopo olim penitentibus daretur, caput facies benedictus vocari. Quare nunc facetus ab Inquisitoribus impositus, qui Hispanico sermone diei solet, Sambenito, id est, facetus benedictus, maximè apud Lufitanos, & Hispanos dedecoris est & ignominia, vide Peniam in direct. Inquisit. p. 3. comment. 42. pag. 498. Fr. Hieron. Roman. lib. 5. de Repub. Christianæ. c. 28. Sebastian. Com. de Orozco en el theatro della lengua Castellana, vbi Sambenito, Azor. instiut. moral. p. 1. l. 7. c. 32. quæst. 6. fine. Cened ad Decretal. coll. 103. num. 5.

Seculari indicio. &c.] Notatur ad hoc quod hæretici relapsi, etiam si ad fidem converuantur, Curia seculari traduntur, ut per Butr. num. 1. Panorm. num. 1. Hostien. num. 9. Felin. num. 1. in presenti. Clat. §. hæresi num. 7. Simanch. de Catholicis tit. 37. num. 10. Boff. subtit. de hæresiis man. 19. Menoch. de arbitr. casu 374. 1. Sanctarell. d. tract. de hæretici c. 42. num. 17. vbi etiam rationem adducit, cur Ecclesia relapsos non recipiat, sed tradat brachio seculari. Si vero sponte teneant ad Ecclesiæ, suumque errorem coram Inquisitore, & sponte fateantur, eorum vita parcitur, ita Repertorium Inquisit. verbo relapsi, vers. si tam. & verbo obnoscencia, vers. ego tam. Castr. de iusta hæretorum purgatione lib. 2. c. 2. Locat. in indic. Inquisit. verbo obnoscencia, num. 4. Menoch. consil. 82. num. 260. Penit. in direct. Inquisit. p. 3. comment. 1. 2. vers. sed quid si relapsus. Palmar. de officia S. Inquisitoris lib. 3. quæst. 4. rubr. de forma, & ordine iudicario, num. 12. Illi vero dicuntur spontevite, & comparere, qui indicio non preuenient comparent coram Inquisitoribus; quando vero hæreticus relapsus timet, ne ab aliquibus apud Inquisit. accusetur, vel facile id prævidere potest, tunc non dicitur hic sponte redire ad Ecclesiæ, sed ex necessitate, & tunc relapsorum vita non parcitur, ex Parano in d. rubr. de forma, & ordine iudicario n. 12. Decian. in tract. crimin. lib. 5. cap. 56. num. 12. Sanctarell. d. cap. 42. num. 18.

In gloss. Clerici. Notatur ad hoc iuncto text. 11 quod

- quod Capitulum. Sede vacante potest cognoscere de criminis hæresis, ut per Hostien. num. 2. & 4. Henric. num. 4. Panorm. num. 1. Sylvest. verbo hæresis. 2. num. 2. Molin. de iustit. tract. 5. disp. 8. num. 2. in fine. Sanctarell. d. tract. hæresi cap. 40. num. 4.
- In gloss. Prærogativa, ibi, Clericus depositus non habet priuilegium clericale. Notatur ad hoc, quod clericus verbaliter depositus fit in priuilegio Canonis si defecat habitum, & tonsuram, & in istar clericorum viuunt, ut per Abb. hic num. 11. Toler. lib. 1. cap. 17. Tiraq. in tract. cœstante causa limit. 15 num. 4. Henr. in summa lib. 13. cap. 55. num. 3. Sanctarell. d. tract. hæresi cap. 2. num. 4. ita & eodem modo clericus verbaliter depositus fit in priuilegio fori, nec enim potest conueniri coram iudice seculari, nec capi, aut ab illo puniri, nisi tradatur Curia seculari à iudice Ecclesiast. Marant. de ordine iudiciorum part. 4. distinct. 11. num. 72. Borgal. de irregular. par. 6. tit. de senten. deposit. num. 3. Clar. in § fin. quæst. 3. num. 32. cum seqq. Menoch. consil. 789. num. 9. Gama de Sacramentis præstandi vlt. supplicio damnatis quæst. 5. num. 21. Pennia in direct. Inquisit. par. 3. schol. 49. ver. postrem quæmum. Crass. de effectib. cleric. effectib. 1. num. 824. Farinac. in præxi crimin. quæst. 8. n. 75. Bobadil. in sua politica l. 2. cap. 18. num. 3. 8. Sanctarell. d. c. 2. num. 5. qui resolutum clericum actualiter degradatum amittere vtrumque priuilegium.
- In gloss. Deprehensi, ibi, quia publicè predicanter hæresim. Notatur ad hoc, quod hæreticus probatur per facta eidem, ut quia publicè quis hæresim predicit, ita direct. Inquisit. par. 1. quæst. 55. Marscard. de probat. concl. 860. a princip. Valer. Reginald. in præxi fori penit. lib. 30. tract. 3. num. 3. 18. vbi resolutum manifestum hæreticum dici, qui dogma hæreticum publicè predicat, & defendit.
- In ead. gloss. ibi, per testes, aut sua confessione. Notatur ad hoc, quod deprehensus à iudice in delicto alii testibus praefertibus facta eidem conuinicitur, ut per Farinac. in præxi crimin. quæst. 2. n. 143. Aldret. de religione discip. tuenda lib. 2. c. 6. n. 2.
- S V M M A R I V M .**
- 1 Bona hereticorum confiscantur, & in terris Ecclesiæ applicantur fisco Ecclesiæ, in terris imperij iudicis secularis fisco.
 - 2 Hereticorum bona propter hæresim confiscantur.
 - 3 Bona hereticorum ipso iure confiscantur à die, quo incidunt in hæresim, itant non teneantur ante iudicis sententiam illa fisco offerre.
 - 4 Hereticus, antequam feratur sententia declaratoria contra eum, habet rerum suarum possessionem.
 - 5 Ususfructus commoditas propter ususfructuarum hæresim confiscatur.
 - 6 Dibita, & iura conditionalia, si descendant ex contratu, quamvis adimplatur conditio post condemnationem, confiscantur propter hæresim, secus si descendant ex ultima voluntate.
 - 7 Emphyteusis qua ad extraneos hæredes transit propter hæresim cum ceteris bonis emphyteuta hæresim confiscatur.
 - 8 Emphyteusis Ecclesiastica propter emphyteuta hæresim confiscatur.
 - 9 Regnum propter Regis hæresim per summum Pont. potest ab illo amoueri, & ad ipsum pertinet ius eligendi, si filii, ceterique propriinquiores hæretici sint.
 - 10 Censui res obligata propter hæresim fisco deferuntur, referuato tamen iure, quod in eis dominus census habet.
 - 11 Bona futura, & acquisita hæretico post condemnationem confiscantur.
- 12 Peculium profectuum, quod pater in bonis filiorum habet, propter patris crimen non publicatur, sed filii referuntur.
- 13 Aduentiorum proprietas, ob paternum crimen, non publicatur, nec quod proprietatem, que est filii, nec quod usumfructum viuente patre.
- 14 Aduentiorum proprietas, etiam ob filii crimen non publicatur, sed manet apud patrem consolidata cum ipsorum usumfructu.
- 15 Castrensa, vel quasi filiorum ob paternum crimen non publicatur.
- 16 Castrense peculium, vel quasi non publicatur publicari filiis familias bonis ob eius crimen, sed defertur patre in patria potestatis solatum.
- 17 Feuda non confiscantur in prejudicium domini recti.
- 18 Maioratus ob delictum possessoris, qui eius primus institutor non est, confiscari non potest.
- 19 Maioratus fructus vita hæretici possessoris durante non publicantur, sed statim cum ipso maioratu transirent ad sequentem vocatum.
- 20 Maioratus in institutione clausula apposita, ut hora precedente ante commissum delictum maioratus transiret in sequentem, valet.
- 21 Insipratonatus per se principale, & distinctum non venit in confiscatione bonorum.
- 22 Dos viroris Catholicae negligenter quod vir effet hæreticus, quando cum eo nupset, non confiscatur.
- 23 Crimen leæ. Maiestatis committentes quas poenas incurant, ostenditur.
- 24 Hæreticus per paenitentiam non evadit penam confiscacionis bonorum.
- 25 Filii etiam Catholicæ paterna hæreditate priuantur propter hæresim patris.
- 26 Filii etiam orthodoxi propter paternam hæresim legitima priuantur.
- 27 Alimentis priuantur filii propter paternam hæresim.
- 28 Dotem ex bonis parentis hæretici filia habere non possunt.

C A P . Vrgentis. X. Innocent. III.

Bona hæretorum publicantur, & confiscantur & in terris Ecclesiæ applicantur fisco Ecclesiæ, in terris Principum secularium, eorum fisco, ad quod si sunt negligentes, possunt compelli à iudice censuris Ecclesiasticis, nec talia bona amplius revertuntur ad prædictos hæreticos. Si tamen convertantur, & abnegent consortium hæretorum, si aliquis iudex voluerit, poterit misericorditer condonare. Item filii hæretorum amittunt hæreditatem sicut in criminis læse maiestatis, ergo multo magis laeti Dei, præferim quia in multis casibus pro parentibus temporaliter priuantur secundum ius Canonicum. Colligunt ex Ordinar. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Anania. Host. Buti. Anch. Panormit. Felin. Mat. Socin. Viuian. in rationali. Bb. 5. iuriis Pontificis. pag. 75. Alagona in compendio iuriis Canonici. pag. 645. remissione Ximen. in concord. p. 1. & 2. haberet integra lib. 1. registr. quæst. III. epistola 1. & refutatur ab Anton. August. collect. 3. Decretal. lib. 5. tit. 4. cap. 1.

Collige ex ext. confiscari hæretorum bona propter hæresis crimen, ut notant hic Ioan. Andr. Buti. num. 1. Henric. num. 3. Zabar. num. 1. Anania etiam n. 1. & 9. Clar. in §. hæresis num. 8. ad finem, & num. 13. & §. fin. quæst. 78. n. 27. Bonacol. commun. crimin. par. 1. verbo bona damnatorum, fol. 17. & part. 2. verbo confiscatio, fol. 16. Cotta in memorab. verbo confiscatio. Viu. Socin. & alij tom. 2. commun. opinion. lib. 9. tit. 31. Petr. Greg. synagmatus iuriis lib. 3. cap. 9. num. 1. Mench. de successione progressu lib. 1. §. 4. num. 166. Menoch. remed. 1. recuper.

72 Collectanea Doct. in lib. V. Decretal.

recuper. num. 308. & de arbitr. casu 374. num. 4. & consil. 105. num. 8. & consil. 289. num. 10. Pereg. de iure fisci 1.5 tit. 1. num. 166. Suid. de alimento tit. 8. priuileg. 35. & tit. 9. quest. 32. & decisi. 247. à principe. Francif. Torreblanca in epitome delictorum lib. 3. cap. 12. num. 7. Decian. in tract. criminal. lib. 5. cap. 57. num. 23. vers. tercilia D. Barbola in l. 1. part. 4. à num. 89. ff. solut. matrimon. Lessius de instit. lib. 2. cap. 29. num. 8. Anton. Ricciul. in tract. de iure personarum lib. 5. cap. 31. Sanch. in precepta Decal. cap. 19. Fatinac. in prax. crimin. p. 1. q. 9. n. 10. & 11. & de heresi quest. 198. n. 3. Sanctarel. eodem tract. cap. 20. à principe.

Qua quidem bona hereticorum ipso iure confiscantur à die, quo quis incidit in haeretico, & patet ex cap. cum secundum leges, de hereticis in 6. & notat ibi gloss. verbo ipso iure, Clar. §. heresis. vers. item bona condemnatorum. Anton. Gomez tom. 3. variar. cap. 2. num. 1. Seccia in tract. de iudicis casuum ciuilium, tom. 1. cap. 9.8 num. 10. Azor. instit. moral. par. 1. l. 8. c. 12. q. 1. Sanctarel. d. tract. de heresi cap. 7. num. 21. Non tamen ipsi haeretici, & alij, quorum bona ipso iure confiscantur ante iudicis sententiam, illa fisco offerte tenentur, vt docent Gomez d. tom. 3. cap. vlt. num. 3. Rojas sing. 26. num. 5. & 6. Couart. de sponsalib. part. 2. c. 6. §. 8. num. 10. Simanch. de Catholicis instit. tit. 19. num. 157. cum seqq. Valentia 7. 1. 2. quest. 7. punitio 6. q. 3. vers. ea qua debende, & 2.2. disput. 1. quest. 11. art. 3. Atag. 2.2. quest. 11. art. 3. §. his suppositis. Vasquez 1.2. disput. 170. cap. 3. Pereg. de duello quest. 7. num. 14. Azor. d. pars. 1. lib. 5. cap. 7. quest. 1. & 1. lib. 8. cap. 1.2. quest. 3. cum seq. Molin. de instit. tom. 1. disput. 6.5. vers. contraria sententiam. Soart. de Fide disput. 2.2. sect. 2. n. 3; Sanch. d. lib. 2. cap. 22. num. 7. Sanctarel. d. cap. 21. num. 2. nam antequam feratus sententia declaratoria contra haereticum habet ille retum suarum possessionum, vt docent Surd. de alimento. tit. 9. quest. 3.2. num. 24. & alij, quos refert, & sequitur Ricciul. d. lib. 5. cap. 31. num. 10. Quamvis haereticos, & alios, quorum bona sunt ipso iure confiscata, teneri etiam ante latam sententiam ea tradere. Fisco sentiant minus bene. Anton. Gomez sibi ipsi contrarius tom. 3. variar. cap. 2. num. 5. Nauar. in manuali c. 23. num. 67. Flamin. de resignat. 1.3. quest. 1. num. 12. & 81. Lorca 1.2. dispe. 24. de legibus num. 2. §. vlt. & alij ab eis citati.

Amplia primò principalem text, conclusionem in 5. vsluctu, cuius commoditas propter vsluctuarij haereticum confiscatur, vide tamen Anton. Gomez tom. 2. variar. cap. 1.5. num. 1.8. Lucan. de priuilegiis. p. 2. primit. de publicatione bonorum n.2. Pereg. eodem tract. lib. 5. tit. 1. num. 73. & 1.6. Ioann. Gac. de expensis. c. 10. num. 47. Vasquez 1.2. q. 9.6. art. 5. dispe. 1.69. cap. 1. n. 10. Surd. de alimento tit. 8. priuileg. 59. num. 22. & 2.3. Molin. de instit. tract. 1. dispe. 9. vers. ex dictis facilius. Sayt. in elani Regia. lib. 5. cap. 7. Farin. in praxi crimin. q. 25. num. 150. Sanch. d. lib. 2. cap. 16. & num. 3.

6. Amplia secundò in debitis, & iuribus conditionalibus si descendant ex contractu, quamvis adimplentur conditio post condemnationem, secus dicendum, si debita, & iura conditionalia descendant ex ultima voluntate, veluti si sint haereditas, legata, aut fideicomissa conditionalia, quae non publicantur, quando conditio extat post condemnationem. Ita Menoch. consil. 101. num. 25. Quemad. in suis quest. fisc. cal. quest. 10. Azeued. 1.5. num. 42. & 142. tit. 10. lib. 4. noue recipil. Pereg. de iure fisci. lib. 5. tit. 1. num. 132. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 5. cap. 7. quest. 8. Vasquez d. cap. 1. num. 7. Sanch. d. lib. 2. cap. 14. num. 15. D. Barbola in l. si constante 25. §. fin. num. 4. ff. soluto matrimonio. Fatinac. d. q. 6. n. 15. §. 143. & 144. & in tractat. de heresi q. 190. §. 1. num. 13.

Amplia tertio in emphyteusi, quae ad extenuos haeredes transire potest non existente aliquo specie, prohibitione, quia publicatur cum ceteris emptientibus bonis, vide Ordin. Regiam Lusitan. lib. 5. n. 1. Titztan. tom. 2. commun. opinion. lib. 9. tit. 31. num. 27. pag. 554. Quemad. in suis quest. fisc. lib. 9. tit. 11. Diccan. tract. crimin. lib. 5. cap. 44. n. 5. Didac. Cantera in quod. crimin. cap. 1. num. 46. Valquez in 2.2. q. 9.6. art. 5. diff. 169. cap. 3. num. 25. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 3. art. 9.1. Molina de instit. tract. 2. diff. 48.1. conel. 1. Farin. d. q. 25. num. 59. & remissione in tract. de heresi. q. 4. num. 63. Sanctarel. eod. tract. cap. 19. num. 7. Sanch. d. lib. 2. cap. 19. à num. 24. & num. 26. refoluit quod. protest fiscus cogi ad instantiam domini directi, vt can alienet, & transferat in personam, quae non ita pertinet totque priuilegii gaudens sit, & num. 27. res quod si non neat apud fiscum, tenetur fiscus integrum ius dominio seruare, quod habebat in emphyteusi dum à delinquente possidebat.

Amplia quartò, in emphyteusi Ecclesiastica. ill. 1. licet, quae accipitut ab Ecclesia, Xenodochii, & loci pii, vt per Caſtan. in consuetud. Burgundia rubr. 1.4. in princ. num. 10. Quemad. in suis quest. fisc. lib. 9. num. 1. Simanch. de Catholicis instit. tit. 9. num. 10.3. Farin. d. q. 25. num. 56. vers. sed quod immo. Azor. d. p. 1. lib. 3. cap. 12. quest. 11. Sanch. d. lib. 2. cap. 19. num. 29. vt num. 31. verius existimat dari optionem Ecclesie in intra biennium deliberet, an malit revocare quam fiscum habere emphyteutam. Quomodo Ecclesiasticam emphyteusim non publice teneant Clar. §. emphyteusi quest. 29. num. vnc. vers. breuer. Bernard. in prax. c. 1.32. n. 4. Molina d. dispe. 48.1. conel. 2.

Amplia quintò in Rege haeretico, cuius regnum, per summum Pontificem potest amoueri, & ad ipsum pertinet ius eligendi, si filij, & carcer quoque propriuiores haeretici sint, vt per Azor. instit. moral. p. 1. lib. 8. c. 12. q. 17. & c. 27.9.7.

Amplia sextò in rebus censu obligatis, que in defunduntur, referatu tamen iure, quod in eis libet dominus census, vt per Didac. Quantar. in quest. minc. 1. q. 47. Sanch. d. lib. 2. c. 10. n. 18. Farin. in tract. heresi. q. 190. §. 1. n. 18.

Limita secundò in peculio profectorio, quod pertinet in bonis filiorum habet, qui ob patris crimen non publicatur, sed filio referatur, vide Cou. l. 1. var. 2.8. n. 7. vers. hinc appetit. Dueu. reg. 2.7. lim. 7. Menach. remed. 9. recip. num. 73. Farin. d. quest. 15. n. 16. Azeued. l. 1. num. 20.9. tit. 3. lib. 8. noue recipil. Pereg. de iure fisci lib. 5. tit. 1. num. 126. Sanch. d. lib. 2. cap. 16. à num. 20. Et etiam ob filij delictum non publicari tenet. Menoch. num. 97. Pereg. num. 125. Farin. num. 1. dicti locis Azeued. d. l. 1. num. 110. Clar. d. quest. 7.8. num. 11. ubi Bajard. num. 49. Aſcan. de patria potestate c. 6. diff. 2. num. 37. Card. Pereita in l. si curatorem, verbi ladi num. 1.8. & num. 152. vers. sed in proposita fiscis. Azor. instit. moral. par. 1. lib. 5. c. 7. q. 8. Leſſi. de instit. lib. 1. t. 4. dub. 4. num. 12. Sanch. d. lib. 2. c. 15. a. n. 16. Sanctarel. de heresi cap. 18. num. 6.

Limita tertio in proprietate aduentitionis que ob paternum crimen non publicantur, nec quod proprietatem, quae est filij; nec quod vsum frumentorum viueiente parte, vide Azeuedo d. l. 1. n. 28. Quanter. d. c. 2.41. Sanch. d. lib. 2. c. 16. n. 9. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 8. cap. 12. q. 1.5. Farinac. in tract. de heresi quest. 190.

§. 1. num. 27. Quam quidem aduenientiorum proprietatem etiam ob filij, vel crimen non publicari, sed manere apud patrem consolidatam cum ipsorum usu factu ad patrem pertinente, tenent Franc. Lucan. in tract. de fiscor. part. 2. princi. tit. de publicar. bonorum num. 3. Menoch. remed. 9. recuper. num. 66. Maranta de ordine indic. par. 6. actu fin. num. 35. Peregr. d. tit. 1. num. 128. Alcan. d. efflu. 2. n. 6. & 37. Mendez à Castro in Lciam oportet n. 85. & 92. C. de bonis qua liberis, Sanch. d. lib. 2. cap. 15. num. 9. Sanctat. d. tract. de heresi cap. 18. num. 3.

15 Limita quartò in castrensi, vel quasi filiorum, quod ob paternum crimen non publicatur cùm sit filii, vide Azuedo d. l. 1. num. 207. Quantera in suis question. criminal. tit. de quaest. tangentibus punitionem delictorum cap. 1. num. 34. Sanchez d. lib. 2. cap. 16. num. 1. Vasquez 16 1. 2. disfus. 169. cap. 1. num. 10. Sanctat. d. tract. de heresi cap. 18. num. 8. Et publicatis filij famili. bonis ob eius crimen peculium castrensi, vel quasi non publicari, sed deferri patti in patria potestatis solitum, tenent Menoch. d. remed. 7. Clar. d. quaest. 78. num. 13. Hondon. concil. 93. num. 37. volum. 1. Eman. Soarez de Ribeira in addit. ad Anton. Gomez tom. 2. vari. cap. 15. lit. D. Costa in §. cum in bello verbo patris num. 11. Ascanii. d. effectu 2. num. 37. Peregr. de iure fisci lib. 5. tit. 1. num. 124. Mafcard. de probat conclus. 1158. num. 10. Mendez à Castro in d. l. ciam oportet num. 84. Farin. in praxi crimin. quaest. 13. num. 1. & 13. plures referi, & sequitur Sanch. d. lib. 2. cap. 15. & num. 4. & nouissimè Sanctat. d. tract. de heresi c. 19. num. 1. Quamvis hoc peculium posse confilciare tuncantur Anton. Gom. d. num. 15. ad finem. Quanteta d. cap. 1. num. 40. Peregr. d. tit. 1. n. 130. Azuedo d. l. 1. n. 210. Chald. Pereira in l. si curatorem, verbo laesis num. 12. vixit sed in oppositum. Azor. d. par. 1. lib. 5. cap. 7. quaest. 8. & part. 2. lib. 2. cap. 22. q. 8. Soart de Fide. disf. 22. seft. 5. num. 9.

17 Limita quintò in feidis, quæ non confiscantur in praediūcī domini directi, vide Simanch. de Cathol. insit. tit. 9. num. 20. Guilm. in §. Raynuitus, verbo & vxorem num. 244. Viuin. tom. 2. commun. opin. lib. 9. tit. 8. num. 22. vers. aut contraxit ignoranter, & n. 24. vers. aut mulier ignorabat maritum. Decian. d. lib. 5. c. 45. num. 10. Soar. de Fide disf. 21. seft. 6. num. 8. Valsq. 1. 2. disf. 169. cap. 2. num. 13. Sanctatell. de heresi cap. 9. num. 1. 3. Azor. d. par. 1. lib. 8. cap. 12. q. 10. Farin. in praxi crimin. q. 25. à num. 62. & nouissimè in tract. de heresi. q. 190. §. 4. à num. 59.

18 Limita sexto in maioratu, qui ob delictum possessoris, qui eius primus institutor non est, confiscari non potest, vt per Simanch. d. tit. 9. à n. 25. Quantera d. cap. 1. à num. 51. Azor. d. part. 1. lib. 8. cap. 12. quaest. 13. Sanch. d. lib. 2. cap. 18. Nec etiam ipsius maioratus fuit 19 eius vita possessoris durante publicantur, sed statim cum ipso maioratu transirent ad sequentem vocatum. Ita Clar. §. fin. quaest. 78. n. 10. Gabr. lib. 7. commun. tit. de criminal. concil. 24. num. 3. Menoch. conf. 104. n. 42. Farin. d. q. 25. num. 35. Sanch. d. lib. 2. cap. 18. num. 15. nouissimè Mendez à Castro in praxi Lufitana lib. 1. cap. 2. num. 1. Contraria tamen opinionem, immo fructuum commoditates ad fiscum durante possessoris vita pertinere, tenent Molina de primogen. lib. 1. cap. 20. num. 9 & lib. 4. cap. fin. num. 11. Bajar. ad Clar. d. quaest. 78. num. 29. Peregrin. de iure fisci lib. 5. tit. 1. num. 101. Sayr. in clavi Regialib. 9. cap. 7. num. 7. in fin. Molina de iustitia tract. 2. disf. 470. vñ. id præterea. & disf. 636. num. 6. Si tamen maioratus habeat clausulam in institutione, vt hora præcedente ante committit sum delictum maioratus transiret in sequentem, vallet huiusmodi institutio, nec dicitur clausula haec apposta in fraudem fisci, licet in vita delinquentis Barbos. Collect. Tom. III.

priuetur communitate, ex Bald. in l. parentes min. 1. C. de testib. Telli. 1. 27. Taur. a num. 18. Molina de primogen. lib. 2. o. 12. num. 56. & l. 4. cap. vlt. n. 16. Gregor. l. 6. verbo que lo no pudiesse tit. 11. part. 6. Menoch. de præsumpt. lib. 3. q. 224. n. 50. & cons. 91. n. 6. Peregr. de iure fisci lib. 5. tit. 1. n. 103. Gutier. præt. l. 2. q. 66. D. Barbola in l. si ab hostibus §. fin. n. 21. ff. soluto matrimon. Cabedo par. 2. Lufitan. decr. 96. n. 3. Sanch. in precepta Decalogi lib. 2. o. 3. o. 4. & cap. 18. num. 2.

Limita septima in iurepatronatus personali, & de per se principali & distincto, quod non includitur in confisicatione bonorum, nec de per se index laicus poterit illud confiscare ex defectu iurisdictionis, & incapacitate, sed remanebit penes delinquentem, donec per iudicem Ecclesiasticum priuetur tanquam indignus, de quo vide Roch. d. iurepatron. verbo ipse, vel in quaest. 29. num. 69. Clar. §. fin. quaest. 78. num. 8. Guillerm. in cap. Rainnuitus verbo & uxorem deo. s. num. 280. Simanch. de cathol. tit. 46. num. 63. Rojas sing. 117. num. 4. Molina de primogen. lib. 1. cap. 24. num. 6. Costa in c. si pater verbo Trebelianus num. 7. Perez ad l. 1. verbo si et que fuerit quaest. 8. tit. 6. l. 1. Ordin. plures Doctores refert Cened. ad Decretil. collect. 5. num. 2. quibus addit. Viuimus tom. 2. commun. opin. lib. 5. tit. 3. n. 2. Quanieram d. cap. 1. num. 49. & 50. Spino in fœculo testam. gles. 4. princip. num. 115. D. Sahagun in cap. quanto, supra de iude. num. 2. cum seqq. Surd. de alimento. 111. 9. quaest. 12. num. 28. Decian tract. crimin. lib. 5. cap. 44. num. 24. Azor. in fœculo moral. part. 2. lib. 8. cap. 12. q. 9. Farin. in praxi crimin. part. 1. quaest. 25. num. 151. & in tract. de heresi q. 190. §. 1. n. 24. Anton. Ricciu. d. lib. 5. cap. 34. Sanctatell. de xeresi cap. 19. à num. 1. multos citat Sanch. in precepta Decalog. lib. 2. cap. 19. à princ. alios congerit Nicol. Garc. de benefic. part. 5. cap. 9. n. 25. cunctis sequentibus.

Limita octaua in dote vxoris Catholicæ nescientis quod vir esset hæreticus, quando cum eo nupserit, que non confiscatur propter mariti hæresim. Vide Simanch. de Cathol. insit. tit. 9. num. 66. Quantaram d. cap. 1. num. 22. vers. aut contraxit ignoranter, & n. 24. vers. aut mulier ignorabat maritum. Decian. d. lib. 5. c. 45. num. 10. Soar. de Fide disf. 21. seft. 6. num. 8. Valsq. 1. 2. disf. 169. cap. 2. num. 13. Sanctatell. de heresi cap. 9. num. 10. cum seqq. Sanch. d. l. 1. cap. 17. à num. 3. Farin. d. quaest. 25. à n. 111. & nouissimè in tract. de heresi q. 190. §. 3. num. 43. vbi num. 44. cum seqq. ampliat ad bona paraphernalia vxoris, ad donationem propter nuptias, ad quasita ab uxore constante matrimonio, & ad res donatas vxori à consanguineis viris, nisi expresse fuerit tempore donationis dictum, quod donatur ut matruo acquiratur.

Reis lesa maiestatis, &c.] De peccatis illorum, qui committunt crimen lesa maiestatis plures Doctores agentes refert parentes meus in comment. ad Ordin. Regiam Lufitan. lib. 5. tit. 6. §. 9. num. 2. Et quod sint capite puniendo, constituit eadem Ordin. ibi, que moria morte naturali. desumpta ex l. quisquis, in princip. C. ad legem Julianam Maiest. ibi gladio feriantur, & ex §. publica autem Inst. de publicis iudic. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 39. Bernard. Multat. in tract. crimin. tit. de crimine lesa maiestatis humanae à num. 35.

Nisi eis ad cor reuertentibus, &c.] Notatur ad hoc quod hæreticus per peccitantiam non evadit peccatum confisicationis bonorum, vt per Felin. h. 2. Brun. de heret. lib. 5. cap. 6. in fine Rojas eod. tract. p. 1. num. 118. Simanch. de Cathol. insit. tit. 42. n. 17. in fine. Sanch. in precepta Decalogi l. 2. cap. 14. n. 12. nihilominus tamen Principes sine Ecclesiastici, sive temporales, quibus bona per confisicationem sunt acquisita, ex misericordia

dia hæretico pœnitenti bona confiscata condonare possunt ut habet text. in *præfemtis*, & gloss. hic verbo misseris, notant Anch. atque Abb. n. 2. in 3. mot. Felin. sub n. 2. ibidem, n. 3. ex generali consuetudine totius Italiae receptum esse ut hæretico ad eorū reuertenti bona confisata condonentur, scribunt Paris. conf. 2. n. 18. lib. 4. Rebuff. de pacifico posse, num. 96. Clar. §. heres, sub num. 7. Decian. in tract. crimin. lib. 5. tit. 44. num. 10. Surd. conf. 386. n. 26. Farin. de heresi quest. 190. n. 144. latè Anton. Ricciul. d. l. 5. c. 42. à princip. vbi n. 16. post gloss. hic, verbo ad audientiam, aduertit quod tēlapsus quamvis in concernentibus animam admittatur ad pœnitentiam, tamen vbi traditur seculari, non remittitur illi confisatio bonorum.

25 Exhereditatio filiorum, &c.] Notarū ad hoc quod ob paternam hæsim filii etiam Catholici paterna hæreditate priuantur. Vide Couatt. lib. 1. var. cap. 8. man. 2. vers. primum an ob crimen. Clar. §. heres, num. 1. 2. vers. & sc̄as. Simanch. de Catholicis inf. tit. 9. à n. 4. & tit. 29. à num. 1. Menoch. de arbitr. casu 546. n. 11. Rojas in hereti. part. 2. num. 191. & sing. 64. Didac. Quanteria in quest. criminal. rub. de hereticis cap. 1. num. 20. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 45. à num. 2. Iacob. de Graffis in decif. aureis lib. 2. cap. 11. num. 51. & seqq. Farin. in tract. crimin. quest. 24. num. 54. & nouissimè de heresi quest. 191. à num. 1. Sanch. in precepta Decalogi lib. 2. cap. 75.

26 Amplia primò ut filii propter paternam hæresim etiam orthodoxi priuantur legitima, vide Griland. in tract. de hereticis quest. 4. num. 1. & 2. Iacob. de Graffis d. cap. 11. num. 9. Decian. d. cap. 46. num. 3. vers. & amplia. Quemadmodum 24. num. 2. Farin. d. quest. 24. num. 44. & 45. & d. quest. 191. num. 2. Sanch. d. l. 2. c. 16. à num. 26.

27 Amplia secundò ut sicut filii propter paternam hæresim priuantur legitima, eadem ratione priuantur etiam alimentis, vide Laram in *L*. si quis à liberis §. si mater num. 16. ff. de liberis agnosc. Bacc. de non meliorandi filiabus cap. 15. à n. 25. Peniam in direct. Inquisit. part. 2. commentio 9. Quanteria in quest. crimin. rubr. de heresi cap. 1. num. 54. Decian. in tract. crimin. lib. 5. cap. 45. n. 3. vers. amplia. Peregrin. de iure fisci lib. 5. tit. 1. à num. 34. Molina in iustit. tract. 2. disp. 167. vers. obserua. D. Barboſ. in l. 1. part. 4. num. 84. & 85. ff. soluto marim. Sanch. d. lib. 2. cap. 10. à n. 25. & c. 27. n. 16. Rebello de oblig. iustitia part. 2. l. b. 5. quest. 4. num. 33. Farin. in tract. de heresi q. 191. n. 5. & 6. Chald. Pereira in comment. ad l. unicam Cex delictu. par. 5. n. 10.

28 Amplia tertio, ut patre hæretico existente filiae feminæ ex eius bonis, nec etiam dotem consequi debent, vide Simanch. de Catholicis institut. tit. 9. num. 23. & 24. Peregrin. d. lib. 5. tit. 1. num. 76. Surd. de alimentis tit. 6. quest. 31. num. 16. Quemada quest. 24. Quanteria d. c. 1. sub n. 20. D. Barboſ. d. part. 4. n. 83. & 85. Chald. Pereira d. part. 5. n. 10. Farin. d. quest. 191. n. 8. Ignat. del Villar. in *syntagma responsorum* lib. 1. resp. 12. num. 11. & 54. Rebello d. quest. 4. num. 32. vbi resolutu filium non teneri filiabus hæretici dotes præstare, sed potius dotes ab hæretico post lapsum in hæsim datas repeti per fiscum, etiam si filia donata nata sint ante commissum hæresis crimen, quod etiam resoluunt post multos à se relat. Sanch. in precepta Decalogi lib. 2. cap. 16. num. 25. & Ricciul. lib. 5. cap. 40.

S V M M A R I V M.

1 Aduocati, vel notarij hæretici, aut eorum defensoribus fauentes, seu litigantibus sub eis patronantes. & pro illis instrumenta scribentes, infames sunt, & ab illo officio suspensi.

- 2 Expressum specialiter plus roboris habet, quam quod generaliter.
- 3 Aduocati infames sunt si præstant auxilium, consilium, hereticis, & eorum funeribus, &c.
- 4 Aduocati non in causa heresit, sed in alia causa criminali pro hereticis aduocantes, an huius texti panem incurvant, ostenditur.
- 5 Aduocati, & procuratores dari debent quando dicitur an sit aliquis hereticus, & an id, de quo inquiretur, sit heres.
- 6 Bona defensorum, & fautorum hereticorum, ac creditorum, &c. ipso iure confiscantur.

C A P. Si aduersus. XI.

A Duocati, & notarij, qui hæreticis, & eorum familiis in aliquo auxiliantur, consilium dant, vel fauorem, aut patrocinium præbent, in causis, & delictis, seu aliis sub examine prædictorum, aut si aitent facere scripta, vel instrumenta publica pro ipsi, sive quam, hoc præsumperint, sunt suspensi ab officio, & subiacent perpetue infamie. Colligunt ex Odon. Abb. antiq. Innocent. Collect. Z. Zabarel. Ioan. And. Anania. Hostiens. Butr. Anchæ. Panorm. Felin. Marin. Socin. Viuian. in rationali lib. 5. iuri Pomifac pag. 75. Alagona in compendo iuriu. Canonis pag. 646. remissiu. Ximen. in concord. p. 1. & 2. refut. & August. collect. 3. Decretal. lib. 5. tit. 4. 2.

Quia plus, &c.] Notatur ad hoc, quod plus roboris habet quod specialiter est expressum, quam quod generaliter, vt per Tiraquell. de iure mariti gloss. 7. m. 24.

Vibis aduocatis, &c.] Notatur ad hoc, quod Aduocati infames sunt, si præstant auxilium, consilium favorem, & patrocinium, non solum hæreticis, sed etiam eorum fautoribus, defensoribus, & creditibus, sive in habitibus ad officium exercendum, vt notari omnes presenti, teste Sanctæt. in tract. de heresi cap. 1. n. 18. fine. Item excommunicati sunt in constitut. Martin. V. quam refert Penia inter litteras Apost. & docent Cant. de hereticis, num. 114. Decian. in tract. crimin. lib. 5. cap. 20. Vgol. in Bulla Coenæ, verbo fauores, in dicta fula 1. in princip. num. 6. vbi ait esse excommunicatos in Bulla Coenæ, quod etiam dicit Iacob. de Graffis, decif. aureis l. 5. c. 18. n. 39. Vtrum autem Aduocati huiusmodi prædictas peccatas incurvant si patrocinium præstant pro hæreticis, eorumque creditibus, &c. non in causa hæresis, sed in aliis delictis & causis, affirmatio respondent Hoff. n. 1. & 2. Zabarel. n. 3. & Henric. n. 2. in presenti. Carter. de hereticis n. 119. Angelus in somni. verbo hæreticus n. 20. Alij verò dicunt non esse defensorem hæreticorum, itavt propter eam incurvant excommunicatio Bullæ Coenæ, per eum, qui defendit hæreticum, non in causa hæresis, sed in alia causa criminali, in Sylvest. verbo hæreticus 1. n. 10. Toler. lib. 1. c. 19. n. 7. quos sequitur Sanctæt. d. c. 11. n. 24.

Intellige tamen principalem conclusionem procedere, quando constat inquisitum esse hæreticum, nam quando dubitatur, an sit hæreticus, seu an id, de quo inquistitur, sit hæreticus, debent dati Aduocati, & procuratores, possuntque illi abfique aliquo peccate incitatem de hæresi delatum, seu accusatum excusando defendere, Clar. in §. heres, num. 17. Simanch. de Catholicis tit. 12. num. 4. Penia in 3 part. direct. Inquisit. com. 36. num. 139. bene Zetola in prax. Episcop. part. 1. verbo hæretici §. 15. Sanctæt. d. c. 11. n. 24.

In gloss. Auxilium, ibi, cum non solum bona debent confiscari, &c. Notatur ad hoc, quod bona defensorum, & fautorum hæreticorum, ac credituum,

& receptatorum ipso iure confiscantur, ut per Host.
hic n.1. Dec. in tract. crimin. lib. 5. cap. 5. num. 79. San-
ctell. d. cap. 11. num. 28. in medio.

S V M M A R I V M.

- 1 Laici non debent predicare, nec occulta conuenticula facere, nec Sacerdotes reprehendere.
- 2 Conuenticula occulta faciens habet presumptionem contrafe.
- 3 Predicationis officium laici assumere non debent.
- 4 Predicandi officium, ut regurat Ordinem sacerdotalem, an vero sufficiat aliquis ex sacris vel minoribus, ostenditur.
- 5 Episcopus habet fundatam intentionem, ut ad eum spectet collatio beneficiorum in sua diocesi existentium.

C A P. Cūm ex iniuncto. XII.

Laici, qui celebrant occulta conuenticula, vel officium predicationis Christi sibi usurpat, seu eludent simplicitatem Sacerdotum, aspernantes eorum consorticium, reprehensione digni sunt, quia Christus lux edit tenet, & iussit praedicari omni creature in lumine, & super terra. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar, Ioan. Andr. Anna, Hoff. Butr. Anch. Panor. Felin. Mar. Socin. Viu. in ration. lib. 5. iuris Pontificis pag. 76. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 646. remissiu Ximen. in conc. p. 1. & 2. exstat integra lib. 2. registr. Innocent. III. & referunt ab Anton. August. collect. 3. Decretal. lib. 5. tit. 4. cap. 3.

- 2 Occulta conuenticula.] Vnde contra eos, presumunt, Tiraq. de retract. tit. 2. in prefat. num. 13. & 14. & de paenit. temp. c. 1. num. 11. cum seqq.
- 3 Officium predicationis Christi sibi usurpat.] Ergo laici predicatoris officium assumere non possunt; verum, qui sacerdotio, aut aliis duobus sacris Ordinibus insignitus non esset, utrum assumi, ut praedictet, necne, posse, dubitatum fuit; & Nauar. conf. 2. de tempor. ordin. in antiq. alias conf. 7. sub tit. de Officio Ordinary in nouis, tueretur affirmatiuam partem, telpendens text. dicenti, ne aliquis praeter sacerdotes Domini audeat praedicare, in c. addiciamus. 16. q. 1. ut procedat in eo, qui propria, & ordinaria auctoritate praedicare præsumit, quam quidem auctoritatem habent curati. Mibi tamen non exilis de hac Nauarri sententia videtur dubitatio, si veritate fulcitur, quod tradit Henric. in summa lib. 7. cap. 2. & 8. in text. & comment. quod Paul. III. Societati Iesu induxit, ut ipsius Regulares valcant praedicare, licet sacris initiatu non sint, nisi enim ius contradiceret, incassum particulari priuilegio. Paul. 111. Iesuiti concessisse.

Tam institutio, &c.] Notatur ad hoc, quod Episcopus habet fundatam intentionem, ut ad eum spectet collatio beneficiorum existentium in sua diocesi, ut per Joseph. Ludou. tom. 3. comm. opin. tit. de beneficiorum collatione, concil. vnic. in prime. Flamin. de refug. 1. 7. q. 14. n. 2. cum seqq. Chald. Percira de potestate eligendi c. 6. n. 14.

S V M M A R I V M.

- 1 Doctores referuntur super hunc text. scribentes.
- 2 Hereticus pure mentalis non incurrit penas in hoc text. communatas.
- 3 Iudex secularis in causa hereticus est meritus executor.
- 4 Hereticus qualiter per publicas, & supremas potestates sint puniendi, remissiu.
- 5 Inquisitores & alij judices Ecclesiastici tradentes rerum Barbos. Collect. Tom. II.

- Curie seculari nullam incurruunt irregularitatem, etiam si reus mortis pena afficiatur.
- 6 Clericus hereticus prius degradatur, & iudicii seculari postea traditur animadversione debita puniendum.
- 7 Bona clerici heretici, que ex Ecclesia, vel eius respectu acquisitis, eidem Ecclesia restituenda sunt.
- 8 Patrimonialia bona confiscata propter crimen heresis sunt applicanda fisco Ecclesia Episcoporum.
- 9 Inuenitus ille dicitur in delito, contra quem maleficium probatur.
- 10 Hereticus ipso iure est confundens ille, qui propter causam ad fidem spectantem est excommunicatus, & per annum in talis excommunicatione permanet.
- 11 Excommunicatus ex alio delito propter heresim, & per annum in excommunicatione permanens, non est habendus, nec condemnandus tanquam hereticus, sed tanquam suspectus de heresi.
- 12 Inquisitores contra hereticam prauitatem possunt procedere, & impunere contra persistem in excommunicatione per annum.
- 13 In forde, ut in excommunicatione ad effectum, ut suspensus habeatur de heresi, que regurantur ostenditur, & num. 14.
- 14 Anus, qui quis ob peccatum heresim permanens in excommunicatione, debet esse continuatus.
- 15 Verba, ex tunc veteri heretici, &c. sunt late sententia.
- 16 Filii hereticorum, quorum statua combusta fuerint, an incident in panas, ac si parentes verè ob heresim combusti essent, ostenditur.
- 17 Index, qui negligit facere iustitiam excommunicatur.
- 18 Index ex negligientia male iudicans facit item suum.
- 19 Credentes hereticorum qui dicantur, ostenditur.
- 20 Credentes hereticorum excommunicantur, incurruentes penas in iure statuas contra hereticos, & in excommunicatione per annum permanentes ipso iure sunt infames, & priuandi omni officio, & beneficio Ecclesiastico.
- 21 Receptatores hereticorum, qui dicantur, remissiu.
- 22 Fautores hereticorum, qui dicantur, ostenditur.
- 23 Heretici corvaghe fautores sunt infames.
- 24 Heretici publica officia obire non possunt.
- 25 Heretici non possunt creari defensores iuratum, nec vocari ad consilia, nec esse milites, aut Advocati.
- 26 Heretici, corvaghe fautores, defensores, &c. repelluntur à testimonio.
- 27 Hereticus testari non potest.
- 28 Testamens hereticus & qualibet alia dispositio, etiam ad prius causas, est nulla.
- 29 Testari non potest hereticus, sine post sine ante sententiam declaratoriam criminis, etiam inter liberos orthodoxos.
- 30 Hereticus cuiuscumque successio est incapax, sine successo illi defatur iure communis, sine militari, aut fidicommissi, vel per viam contractus inter viuos, & num. 22.
- 31 Hereticus reconciliatus nanciscitur viramque testamenti actionem.
- 32 Aliumentorum legati capax est hereticus, quamvis ceterorum relictorum sit incapax.
- 33 Hereticus non possunt esse indices & processus coram eis agitati ac sententia per ipsos lata sunt ipso iure nulla.
- 34 Sententia lata ab excommunicato est nulla.
- 35 Instrumenta per notarium hereticum confecta nullius sunt momenti.
- 36 Delicia nonnunquam dignitate augmentur.
- 37 Sepultura Ecclesiast. priuantur heretici.
- 38 Pradicandi officium nullius potest sibi assumere sine superioris licentia.

- 41 Episcopus volens predicare in aliena diocesi teneatur obtinere licentiam ab Episcopo illius diocesis.
 42 Secularis, vel regularis clericus predicare volens qualiter teneatur ab Episcopo licentiam obtinere, offendatur.
 43 Regulares in Ecclesiis suorum ordinum predicantes non obtenta Episcopi licentia, non ab eo sed à suis superioribus puniri debent.
 44 Episcopus non potest excommunicare regulares predicantes sine eius licentia.
 45 Heres crimen proceditur per inquisitionem nulla precedente infamia, aut diffamatione.
 46 Testes duo fide digni & omni exceptione maiores sufficiunt ad conciendum hereticum.

C A P. Excommunicamus. j. XII I.

Hæretici omnes quocunque nomine dicantur excommunicationi subiacent. Colligunt ex Ordin. Abbas antiqu. Innoc. Collect. Zabarelli. Ioan. Andri. Anania. Hoftiens. Bür. Anch. Panorm. Felin. Marin. Socin. Viinian. in rationali lib. 5. iuris Pontif. pag. 77. Alagona in compendio iuris Canonici pag. 646. remissio Ximen. in conc. p. 1. & 2. definitum ex Concil. generali Lateranen. sub Innocent. III. cap. 3. & refutat ab Anton. August. collect. 4. Decretal. lib. 5. tit. 4. cap. 1.

2 Excommunicatione coniuncta in hoc text. & in prima clausula Bullæ in Cœra Domini contra quocunque Hæreticos, Apostolos, & Schismatics non comprehendit hæreticum purè mentalem, seu per occultum, qui mente solum est hæreticus, nec ullis signis hæresis internam manifestavit, ac proinde alias penas contra hæreticos impositas non incurrit, ita plures, quos refert Cened. ad Decretal. collect. 103. num. 2. quibus addit. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 5. cap. 10. & lib. 8. cap. 10. quest. 3. cum tribus seqq. & cap. 19. quest. 4. Vasquez part. 2. disfut. 160. num. 20. Ludovic. Carbon. de legibus lib. 8. disfut. 14. Salas cod. tractat. disfut. 19. sect. 1. Valent. 2. 2. disfut. 7. quest. 5. punct. 7. & quest. 11. punct. 3. Began. de Fide cap. 15. quest. 1. num. 2. Turrian. cod. tractat. disfut. 5. 6. dub. 2. Sayr. de censur. lib. 3. cap. 4. num. 20. Aula. eodem tract. part. 1. dub. 10. conclus. 1. & part. 7. disfut. 2. dub. 1. Soart. tom. 5. disfut. 2. sect. 2. num. 1. & disfut. 4. sect. 2. num. 1. & in tract. de legibus lib. 3. cap. 13. & lib. 4. cap. 12. & in tract. de Fide disfut. 2. 1. sect. 2. num. 4. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 17. quest. 5. num. 8. Nicol. Garcia de beneficis part. 1. 1. cap. 10. num. 91. Sanch. in precepta Decal. lib. 2. cap. 8. num. 2. & 3. Anton. Ricciul. in tract. de iure person. lib. 5. cap. 10. num. 13. Farinac. de hæresi quest. 192. num. 6. Sanctarell. eodem tract. cap. 3. num. 5. vbi n. 6. citat. & reprobatur plures contrarium tenentes, videlicet hæreticos mentales, seu per se occultos esse excommunicatos, & Ecclesiast. habere iurisdictionem in actus purè internos, posseque illos punire per excommunicationem, ex quorum numero sunt multi Iurisperiti, vide Tiraquell. in l. si unquam, verbo reuertatur numero 240. Ceual. quest. 698. Azeued. l. 1. num. 151. & seq. tit. 3. 1. 8 nouerecopol. Spin. in Speculo testimoni. gloss. 7. & num. 13. Menoch. de arbitr. casu. 360. num. 6. & 7. & alij plures ab ipsis relati.

§. Damnati.

3 Damnati de hæresi tradi debent brachio seculari debita pena puniendi, quorum bona, si sunt laici, confiscantur, si clerici, applicantur Ecclesiæ, à quibus stipendia receperunt. Colligunt Doctores in principio text. citari.

Secularibus potestibus, &c.] Nota, quod index secu-

laris in causa hæresis metus executor est, nec de processu, nec de sententia, aut mandato Inquisitoris, nec de crimine hæresis, propter quod ei remittitur puniendus, cognoscere potest, etiam si mortis pena imponenda sit, de quo vide Lucern. Inquisit. in verb. executio contra damnatos. Gondis. Villadiego de leto. quest. 19. vers. an index secularis. Ioan. Rojas de prim. leg. Inquisit. num. 450. Simanch. de Cathol. instit. cap. 56. ex num. 4. Zanchin. de hæresi. cap. 8. in lit. A. Penit. in direct. Inquisit. part. 3. school. 99. vers. ex hac offensione, plures DD. refert Cened. ad Decretal. collect. 55. num. 2. quibus addit. Soart. de Pace in praef. tom. 2. praef. 2. n. 20. Curia Philipp. part. 3. §. 3. num. 19. Ludou. Mirand. de ordine iudicario q. 1. art. 5. cond. 5. Mendes à Callo in praxi Lusitana lib. 2. c. 1. man. 2. 6. Farinac. in tract. de hæresi q. 186. num. 161.

Animadversione debito puniendi.] Qualiter autem hæretici per publicas & supremas potestates sunt puniendi, & an pena mortis sufficiunt, dicunt ad gloss. verbo puniendi, in cap. excommunicatus 15. infra.

Hinc nota Inquisitores, & alios iudices Ecclesiæ tradentes reum iudicii seculari nullam incunabula irregularitatem, quamvis reus pena mortis afficiatur, ut docent Simanch. de Cathol. instit. 5. 1. n. 8. Felician. de censur. tit. de irregular. cap. de secundo specie irregularitatis, que contrahitur extra bellum, ver. Inquisitor tradens. Viuald. in candelab. aureo rit. de irregular. ex his. var. num. 246. Penit. in direct. Inquisit. part. 2. comment. 20. ex pag. 131. Maiol. de irregularib. cap. 4. §. 2. n. 9. Courar. in Clement. si furiosus part. 2. §. 5. num. 6. Penit. ad direct. Inquisit. part. 2. comment. 20. Perez. 1. 3. vers. sed dubium occurrit, tit. 4. 1. 8. Ordin. Azeued. ad Cilian. Fanam lib. 2. c. 2. 1. n. 1. Aula de censur. part. 1. disf. 5. sect. 2. dub. 2. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo hæresis §. 12. Sanctarell. in tract. de hæresi cap. 26. num. 7. vbi num. 8. cum Penia. Aula. Henrique. tener Inquisitores nullam irregularitatem incurvare, etiam si non præmit protelationem, & inservi pro tentativa executioni, index secularis illam differat.

Prius à suis Ordinibus degreditur.] Notatur ad hic, quod clericus hæreticus prius degradatur, & iudicis secularis postea tractus animadversione debita puniendus, ut per Cened. d. collect. 55. num. 5. & plures citatos à Sanctarell. d. tract. de hæresi cap. 26. num. 1. vbi num. 2. ait clericos in minoribus Ordinibus confititos degradari tantum verbaliter, & non realiter, antequam morti tradantur, & n. 6. quod clericus ab aliis verbaliter degradatur, & per tentationem relinquit. Curia seculari in tantum, quod sine alia adulati degradations, etiam pena mortis à iudice laico puniri poterit, addens ex aliis melius esse, ut prius degradetur actualiter.

Applicetur Ecclesiæ.] Notatur adhuc, quod bona clericis hæretici, qua ex Ecclesiæ, vel eius respetu acquisivit, eidem Ecclesiæ restituenda sunt, de quo vide Courar. 2. var. cap. 9. num. 12. Clar. §. hæresis num. 11. vers. punctus est. Simanch. de cathol. instit. c. 9. num. 8. Anton. Scap. de iure manuscripto lib. 5. c. 33. Penit. in direct. Inquisit. part. 3. school. 1. 54. refert DD. Cened. collect. 55. n. 6. quibus addit. Peregrinum de iure fisca lib. 5. tit. 1. n. 97. in fine. Vasquez 1. 2. quest. 96. art. 5. disf. 196. 2. num. 19. vers. 9. Azor. institut. moral. part. 1. lib. 5. cap. 11. quest. 14. Chald. Pereira in commentariis ad l. 2. n. 1. ex delict. defunct. part. 5. num. 7. Sanch. in precep. Decal. c. 6. 20. num. 24. late Sanctarell. d. tract. de hæresi c. 2. n. 1. vbi aduertit, quod quando clericus à pluribus Ecclesiæ stipendia accepit, etiæ bona confisca pertinet ad omnes illas Ecclesiæ iuxta proportionem stipendiij accepti.

Amplius,

De Hæreticis. Tit. VII.

77

Amplia, vt bona patrimonialia confiscata cleri-
corum applicanda sint fisco Ecclesiæ Episcop. vt per
Zabatell. in clementina 2. de hæreticis §. Inquisitoribus
num. 3. & ibi Imola num. 8. Bernard. in præl. cap. 24.
num. 4. Peregr. de iure fisci lib. 4. tit. 5. num. 31. Burts.
conf. 43. num. 37. & 38. lib. 1. Sylvest. verbo hæreticis 1.
num. 13. Farinac. de heresi quæst. 190. §. 11. num. 1. 54. cum
seqq. Sanctarell. d. 6. 23. quamvis alij velint esse appli-
canda fisco seculari, vt per Azeued. l. 1. num. 200. tit. 3.
lib. 8. non recipil. Couarr. lib. 2. variar. c. 9. num. 12. qui
referunt in Regno Castelle bona clericorum appli-
cari fisco seculari, idem etiam affirmat Salzed. ad Bern-
ard. d. cap. 114. lit. F, dicens talen esse confuetudini-
rem in Hispania, & Gallia, quod de Gallia receptum
esse affirmat Guillerm. Benedict. in cap. Raymuntius, ver-
to. & vxorem num. 24. 2. cum seqq. de testam.

§. Qui autem.

Suspecti de hæresi nisi debitè se purgaverint iuxta
confidationem suspicioris, & qualiteram personæ,
debet excommunicari, & vitari donec satisfaciant,
& si per annum persistenter in excommunicatione,
tanquam hæretici condemnandi sunt. Colligunt Do-
ctores in prim. text. citati.

Inveniuntur, &c.] Nota quod ille diciatur inuen-
tus in delicto, contra quem maleficium probatur, vt
per Palat. in repetit. cap. per vestras, de donat. inter vi-
rum notabil. 3. §. 2. num. 14.

Quod si per annum in excommunicatione, &c.] Nota-
tur ad hoc, quod ille, qui propter causam ad fidem
speculantem est excommunicatus, & per annum in
tali excommunicatione permanxit, vt hæreticus d. debet
haberi, vt per Vgol. de censur. tab. 1. cap. 14. §. 3. num. 2.
Direct. Inquisit. part. 3. quæst. 124. vbi Penit. comm. 49.
§. quod si is, Menoch. de arbitr. casu 415. num. 6. Claf.
in §. hæresi num. 21. vers. hoc autem conclusio, Couarr.
in cap. alma mater. part. 1. §. 7. num. 11. Simach. de ca-
ribolito tit. 2. n. 9. & tit. 2. 4. num. 2. Rojas sing. 60. num. 3.
Scaccia lib. 1. de iudicio casuorum c. 98. num. 36. Salzed.
ad Bernard. cap. 116. num. 12. Say. de censur. lib. 2. c. 10.
num. 11. Cened. præl. lib. 1. quæst. 15. Sanctarell. in træt.
de hæresi cap. 4. num. 1. Ratio est, quia quando excom-
municatio est lata pro criminis infestante priuatio-
nem ipso iure persistens in excommunicatione per an-
num, iuris præsumptione videtur facti crimen, ob
quod excommunicatur, cap. rus 11. quæst. 3. cum li-
milibus citatis à Ricciul. in træt. de iure person. lib. 4.
cap. 7. num. 4. Extende huiusmodi excommunicatum
propter crimen hæresis, & per annum in excommuni-
catione permanentem ipso iure ablique alia senten-
tia condonatoria esse habendum, vt hæreticum, vt
per Hoffiens. lib. num. 7. & 8. Ioan. Andr. num. 4. Panof.
num. 11. Socin. num. 14. Anch. n. 4. & 5. Anania n. 6. &
Burr. num. 17. Requiritur tamen sententia declarato-
ria, vt per Scaccia d. c. 98 num. 10. Sanctarell. d. c. 4. n. 2.
aduertens enim Zanch. Tabien. Penit. & alii, quod ad
hoc, vt tanquam hæreticus condonetur, debet citari
ad se pugnandum de suspicione, quod si hæreticus,
quia nempe per annum inforduit in excommuni-
catione, & scribit Menoch. d. casu 416. num. 69. iudicem
antequam condonet prædictum tanquam hæreti-
cum, debere illum citare ad comparandum, & alle-
gandam causam, quare non debet declarari excom-
municatus, nam qui per annum permansit in excom-
municatione, non potest declarari tanquam suspicetus
de hæresi, si probet se fuisse legitimè impeditum
& ita non potuisse se presentare, Salzed. ad Bernard.
d. c. 116. n. 12. idem dicendum si infra annum petiti
absolvi, Nauart. conf. 7. num. 7. sub hoc ist.

Barbos. Collect. Tom. III.

Qui vero ex alio delicto præter hæresim fuit excom-
municatus, & in excommunicatione illa perman-
dit per annum, non est habendus, nec condemnan-
dus, tanquam hæreticus, sed solum vt suspectus de
hæresi, vt patet ex Conc. Trid. sess. 25. de reform. cap. 3.
ita docent Abb. bie num. 7. Locat. in iudic. Inquisit.
verbo excommunicati num. 2. Grillan. de hæreticis, quæst.
8. num. 4. Couarr. in cap. alma mater part. 1. §. 7. a num.
10. Duen. à reg. 153. vers. quarto amplia, Rebuff. in
repetit. c. postulat. de clericis excomm. ministr. a n. 108.
& in præz. ist. declaratio noua pronit. in verb. teque abfoli-
uentis, num. 10. Mar. nt. de ordine iudic. part. 6. cap. de con-
sumac. num. 35. direcit. Inquisit. part. 2. quæst. 47. n. 6. & 7.
Lælius Zech. in summa part. 1. tit. de Fide rurbr. de hære-
ticis c. 15. n. 13. Maiol. de irregal. lib. 3. c. 21. n. 12. Marc.
Anton. Genuen. in præz. Archieps. op. Neapolit. c. 84.
num. 8. Fulcus de vñst. lib. 1. c. 29. n. 2. Percez. l. 1. vers. &
excommunicatus persistens tit. 5. & l. 9. in glof. verbo stu-
niere tit. 19. lib. 8. Ordin. Hamad. l. 1. 2. glof. 2. a princip.
tit. 19. partit. 1. Iacob. de Graff. in decis. aureis lib. 2. c. 76.
n. 8. Salzed ad Bernard. in præl. c. 118. n. 4. ebro seqq. in
noniss. impress. Azeued l. 14. n. 14. tit. 1. lib. 4. non recipil.
& l. 1. n. 213. tit. 5. lib. 8. Fr. Emmanuel. quæst. regul. tom. 2.
quæst. 103. art. 3. Hic enim censetur male sentire de Fi-
de, & de potestate Ecclesiæ, ac propterea Inquisitores
posunt procedere contra eum, & inquirere quid de Fi-
de, & potestate Ecclesiæ sentiat, vt ex Simach. Couarr.
Gutieri. & aliis comprobat Sanctarell. in træt. de hæresi
c. 4. n. 4. in fine, & ideo necesse est, quod in eis, in quo
agitur contra excommunicatum, tanquam contra su-
spectum de hæresi, fiat processus ab inquisitoribus
super hæretica prævaritate deputatis est constitut. Pij
V. de qua meminerunt Seraphin. decis. 1283. num. 1.
& 4. Anton. Ricciul. in træt. de iure person. lib. 4. cap. 8.
num. 13.

Multa autem requiruntur, vt quis dicatur insor-
descens in excommunicatione, id effectum vt suspe-
ctus habeatur de hæresi, priuaturque beneficiis, quo-
rum duo principaliora sunt. Primum est, quod perse-
verantia sit cum animi pertinacia, quæ includat con-
temptum Clauis, & censuit Rota in Ocen. Archidiaconon 16. Maij 1603. coram illustrissimo Card.
Lancel. apud Farin. tom. 2. conf. decis. 196. n. 5. & iterum
in ead. 24. Maij 1607. coram R. P. D. Pamphilus apud
Farinac decis. 132. n. 7. part. 1. recent. Et idem ad effectum
decendi in insordescencia, est opus docere in primis
excommunicatum habuisse notitiam excommunicationis,
alijs sine notitia non potest dari contumacia,
& consequenter contemptus. Rota in d. Ocen. Archidia-
con. 11. Iunij 1602. coram Illustrissimo Lancel. apud
Farinac. d. tom. 2. conf. decis. 181. n. 2. Sic etiam is qui in-
tra annum instet pro absolutione, non potest dici
quod perseveravit in excommunicatione per annum,
ita Rebuff. in d. cap. postulat. num. 256. Ant. Ricciul.
d. lib. 4. cap. 8. n. 5. Sanctarell. d. cap. 4. n. 3. in princip. vnde
Rota in d. Ocen. Archidiacon. 16. Maij 1603. censuit
non posse dici perfeuerat in excommunicatione
eum qui perit in absolutionem, & obtinuit supplicationem
signari, quamvis deinde eam non expedierit,
etiam ex simplici mutatione voluntatis, & quamvis
post peritam absolutionem excommunicatus fecerit
alios actus illicitos, & damnosos, quia isti operantur,
vt de novo dicant excommunicatus, non autem,
quod tollatur actus præcedens petitæ absolutionis,
dic etiam non potest dici perfeuerat in excommuni-
catione, & consequenter insordescencia contra-
xisse eum, qui fecit diligentias pro obtinenda absolu-
tione, & obtinere non potuit, vel aliquo impedimento
impeditum non potuit comparete. Ricciul. diff. c. 8. n. 9.
& 10. Sanctarell. diff. cap. 4. n. 3. & 4.

G 3

Secun

24 Secundum est, quod post annum, seu aliud tempus praefixum ad infideles, moueat prius, ut resipiscat, vt teneat Marc. Anton. Genuen. in *practicabilibus Ecclesiast. quest. 712*, illud in presentium aduentum duxi pertinenti per annum in excommunicationem non prodicis abolutionem, quae datur a Papa in interpretationibus gratiarum, & collationibus beneficiorum ad eff. etum gratia consequenda: ita Roland. consil. 46. num. 37. vol. 1. Navar. in *mamali cap. 27. n. 22.* & in *cap. in querundam de iudeis metab. 11. num. 15.* Rebuff. d. 21. *fornax noue promissionis verbo regum absoluentes num. 10.* Henrig. lib. 13. c. 13. §. 3. & in *commento tit. E.* Sayr. de *censur. lib. 2. cap. 5. num. 6.* & 12. Aula. cod. tract. part. 2. cap. 6. disp. 5. dub. 2. concil. 4. Nicol. Garcia de benef. p. 7. c. 13. n. 61. & patet ex reg. 65. de infideles, nisi Papa seferit hunc infidele per annum in excommunicatione, ita ex Aula adducit Sanctare. d. 6. 4. n. 7. in fine.

25 *Per annum.* Significat annum debere esse continuatum, & idem annum, quo quis ob peccatum heresis permanit in excommunicatione, debere esse continuatum, resoluunt Archid. in *exp. cum congruancia, hoc tit. lib. 6. num. 6.* & ibi Franc. man. 2. ac Gemin. num. 9. Seraphin. decif. 1. 285. num. 4. cum seqq. vbi ait sic declarasse Sacram Congregationem Concil. & sic non sufficere si quis steterit per sex menses in excommunicatione, & deinde obtenta absolutione cum reincidentia post absolutionem steterit per alios sex, & tenent Rebuff. in *d. cap. postulatio num. 25.* Navar sua hoc sit. consil. 7. num. 3. Rota apud Fatin. tom. 2. conciliorum decif. 1. 96. num. 5. Ricciul. d. lib. 4. cap. 8. num. 1. & sic totum annum debere esse elapsum afferunt Cou. in *cap. alma mater part. 1. §. 7. num. 11.* Vgolini de *censur. tab. 1. cap. 14. §. 5. n. 2.* Penia in *direct. inquisit. p. 3. comment. 49.* quod si is quod refert Sanctare. d. 6. 4. num. 6. in fine.

26 *Et runc velut heretic. &c.* Haec verba esse latè sententie afferit Tiraquel. in l. si *vngnam verbo reuertitur num. 112.*

27 In gloss. *Condemnentur.* Notatur ad hoc, quod quando parentum statua combatuntur, eo quod vocati legimini per edicta ab Inquisit. non comparent, vt se tuerant ab heresi, de qua delati sunt, eorum filii peccas, ac si verè parentes ob heresim combusisti essent, non incurront, vt per Simanch. de catholicis institut. tit. 2. num. 20. & 21. & tit. 14. in fine. Penia in *direct. Inquisit. part. 3. comment. 49. col. 3. vers. adueniente autem, Flamin. Cath. in tract. de execu. sententia contumacialis cap. 1. num. 278.* Scaccia de iudeo. lib. 1. c. 28. num. 25; & in crimine latè Maiestatis post multos, quos citat, idem resolvit Centolin. in addition. ad Farinac. decif. 62. lit. B. in limit. 3. part. 1. contraria tamen sententiam, immodò omnes incurti à filiis damnato sic parente ob contumaciam defendant idem Penia d. part. 3. comment. 1. 64. col. 2. vers. at in causa nostro. Molin. de *infract. tract. 2. tom. 3. disp. 6. 58. n. 19.* Decian. in tract. crimin. lib. 7. c. 41. num. 31. Sanch. in *precept. Decal. lib. 2. c. 27. num. 19.* Sanctare. de heresi cap. 34. num. 19.

28 In gloss. *Neglexerit ibi index qui negligit facere iustitiam, excommunicatur.* Vide Farinac. in *praxis crimin. p. 31. 9. 11. num. 416.*

29 In ead. gloss. ibi. & facit item suam. Notatur ad hoc quod index ex negligencia male indicans facit item suam, vt per Menoch. de *arbitr. causa 341. num. 1. §. 8.* Fr. Fornan. quest. regul. tom. 2. quest. 39. art. 1. Farin. d. quest. 111. num. 398.

S. Credentes.

20 Receptatores, defensores, & fautores hereticorum excommunicantur, & talis excommunicatus, si

intra annum non satisficiat, est infamis, nec admittitur ad publica officia, & concilia vel ad eligendas alios ad huiusmodi, nec ad testificandum, nec possit testari, nec succedere in hereditate: nullus cogit in quoconque negotio illi responderet, sed ipse teneat respondere alii; causa non proferantur ad eius aidentiam, nec ab eo sententia lata valer: non possit patrocinari, nec ab illo facta instrumenta tenent. Si est clericus, deponitur ab officio, & beneficio, & qui continentur tales vitare, postquam sunt ab Ecclesia notati, sunt excommunicati donec satisficerint. Nemo administretur eis Ecclesia Sacra, nec eos Christiana tradas sepulture, nec accipiat elemosynas, aut oblationes eorum; qui fecerit, punientur suo officio, ad quod non erit restituendus fine speciali induito sedis Apost. & si sint Regulares, non ferentur coram privilegiis in illa diocesi.

Credentes hereticorum dicuntur, qui eorum em. pribus contra Fidem assentientur, & implicitè credunt, quod aliqui heretici credunt, cùm tandem nullum eorum errorum, aut heretici in particulari, credant, ita Nauarr. in *man. cap. 27 num. 15.* Carredu. reticis num. 175. Simanch. de Catholicis tit. 15. num. 1. Tolet. lib. 1. cap. 19. num. 5. Decian. in tract. crimin. lib. 1. cap. 5. num. 15. Iacob. de Graff. in decif. aureis part. 2. num. 5. Vgol. de *censur. lib. 4. cap. 18 num. 30.* Pap. reservaris part. 1. cap. 1. verbo ac eorum credentes. Penia in *direct. inquisit. part. 2. comment. 75.* Sayr. de *censur. lib. 3. cap. 5.* Azor. in *inst. moral. part. 1. lib. 8. cap. 15.* quest. 1. Sanc. de *censur. lib. 2. cap. 1. sect. 2. num. 6.* & in tract. de *Pide doct. 24. sect. 1. num. 1. cum seqq.* Sanch. in *precept. Decal. lib. 2. cap. 10. à num. 1.* Anton. de Scilla in *relect. de censor. Bull. Cœna cap. 2. disp. 8.* Sanctare. de heresi cap. 11. num. 29. cum seqq. Item & censentur credentes hereticorum, qui illorum sermoibus, & concionibus frequenter interfunt, vt per Ananiam hoc num. 12. Azor. Graff. Penia & Sanctare. libris proxime citatis.

Huiusmodi credentes excommunicantur in presenti, & in bullis Martini V. & Pauli I. V. apud Peniam *inter litteras Apostol.* & in Bulla Cœna Domini vt refert Sanctare. d. cap. 11. num. 29. in fine, sunt enim heretici, ad eosque extenduntur penæ, qui in heribus Caponicis statuunt sunt contra hereticos, vt per Hentic. num. 11. Ananiam num. 1. & 11. Panorm. & Socium num. 36. in *prafensi.* Sylvest. verbo heresi. num. 10. Itavt si in excommunicatione per annum permanescit, ipso iure sunt infames; nec ad publica officia admittantur, vt probat text. in *prafensi.* & noui illi Innocent. num. 1. in verbo credentes. Holl. num. 19. Ali. char. num. 1. & 3. Grilan. de hereticis. quest. 9. num. 3. Locat. in *indicio Inquisit.* verbo credentes, num. 1. & verbo excommunicati, num. 3. & sunt etiam priuaditi omni officio, & beneficio Ecclesiastico, Director, Inquisitor, part. 2. quest. 47. num. 2. & Decian. in tract. crimin. lib. 3. cap. 5. num. 3. quos refert, & liquuntur Sanctare. dict. cap. 11. n. 32.

Receptatores, defensores.] De receptatoribus, & de defensoribus hereticorum, qui dicantur, & quas penas incurvant, dixi ad cap. sicut 8. supra hoc tit.

Et fautores hereticorum.] Illi dicuntur quo quousit modo, vt heretici sunt, opem praestant ne à iudicis ministris comprehendantur, aut comprehenduntur, aut quoquo modo illis furent in sua heretici, aut docenda, vel illos celant, & veritatem disfusulant, alii que modis, quo latè prosequuntur diligunt. Inquisit. part. 2. quest. 53. vbi Penia commun. 8. Graff. in decif. aureis part. 1. lib. 4. c. 8. num. 17. Vgol. de *defensor. Pap. reservaris part. 2. c. 1. verbo fautores.* Azor. in *inst. moral. part. 1. lib. 8. c. 5.* quest. 7. S. yr. de *censor. lib. 3. c. 5.* num. 7. Sanc. in *praecept. Decal. lib. 2. cap. 10. num. 11.* fin.

seqq. Soar. de Fide disp. 14. sect. 1. num. 6. Anton. de Sousa in rel. de censur. Bulla Cœne cap. 2. disp. 11. Sanctarell. de heresi cap. 11. à princip. vbi num. 20. refert hæreticorum fautores esse excommunicatos in Bulla Cœne, & quod si in excommunicatione per annum permanescunt, ipso iure habent infames, & inhabiles ad publica officia, & ad hoc citat text. in presenti.

24 Ipso iure sit infamis.] Notatur ad hoc, quod hæretici coniuncti fautores sunt infames, ut per Peniam in direct. Inquisit. part. 1. comment. 4. Grillan. de hereticis q. 3. n. 1. Azor. insit. moral. part. 1. lib. 8. c. 13. quæst. 8. vers. septima. Soar. de Fide disp. 21. sect. 5. num. 3. Sanctarell. in tract. de heresi c. 2. n. 10. Quam quidem infamiam incurvare eo ipso, quod incidunt in hæretim, interveniente tamen sententiæ declaratoria criminis, non videtur necessariò requiritur condemnatoria, ut tenet Azor. loco proximè citato, & Sanch. in præcep. Decal. l. 2. c. 26. num. 1. Fatinac. de heresi quæst. 189. n. 6. Sanctarell. ed. tract. c. 25. n. 10. in medio. Quo muis hæreticos esse ipso iute infames ante omnem iudicis sententiam rebeat Rojas sing. 8. Penia in direct. Inquisit. part. 1. comment. 4. Perigr. de iure fiscalib. 1. 5. tit. 1. n. 1. 2. vers. in tantum tamen. Azeud. l. 3. n. 32. tit. 3. lib. 8. noua recopil. Soar. d. sect. 5. num. 4.

25 Nec ad publica officia, &c.] Nam cum hæretici infames sint, publica officia obire non possunt, ut per Socin. lib. num. 34. Rojas sing. 36. Decian. in tract. crimin. lib. 5. c. 43. num. 6. Farinac. de heresi quæst. 189. num. 44. Ricciul. de iure person. lib. 5. c. 20. num. 6. Sanctarell. d. 16. c. 5. num. 11. Et ideo non possunt creari defensores ciuitatum, l. iubemus. C. de Episcop. audien. nec vocati ad consilia text. in presenti, & authentes credentes. C. hoc rit. referunt Ricciul. d. 1. 6. num. 7. & Sanctarell. d. 1. 1. vers. hereticis. Nec item possunt esse milites, ut constat ex l. quincunx. §. nullum. C. hoc tit. & ex aliis adducatis per Decian. lib. 6. c. 43. n. 4. & Sanctarell. loco proximè citato. Non possunt graduin doctoris adiipisci, aut adiuvationis munere fungi, ut haberent in presenti, in dicti authenticæ credentes, ut ex aliis docent Ricciul. d. 20. n. 1. & 13. Sanctarell. d. 11. vers. nec possunt.

27 Nec ad testimonium admittantur.] Notatur ad hoc, quod hæretici, coniuncti fautores, defensores, receptatores, & credentes repelluntur à testimonio ferdendo, ut per Menoch. consil. 149. num. 28. Rebuff de reprob. testimon. num. 226. Farinac. in præcip. crimin. quæst. 5. 6. num. 206. Sanctarell. de heresi cap. 25. num. 11. h. 5. prope finem.

28 Sit etiam intestabilis.] Notatur ad hoc, quod hæretici testari non possunt, ut per Burfus. consil. 280. num. 1. Rojas sing. 61. n. 2. Spin. in Speculo testamentorum globo. 12. rub. num. 42. Greg. l. 7. verbo Catholicos tit. 7. part. 6. & l. 2. verbo de suis his. tit. 26. parvis. 7. Simanch. de Catholicis tit. 9. à num. 5. Penia in direct. Inquisit. part. 2. comment. 9. Sanch. in præcip. Decal. l. 2. c. 24. num. 1. cum seqq. Anton. Ricciul. de iure personarum c. 28. a princip. Farinac. de heresi. quæst. 9. num. 89. Sanctarell. edem tract. cap. 15. num. 1. & specialiter est in excommunicato propter hæretim; cum quilibet alius habeat vtramque testamenti factiōnē, ex Menoch. Illistrum c. 102. num. 5.

29 Amplia sopia proximè adductam conclusionem, ut procedat etiam hæreticus testetur ad pias causas, nihilominus enim testamentum, & quilibet alia dispositio est nulla. Carter. de hereticis. num. 15. 1. Locat. in judiciali. Inquisit. verbo pena num. 9. vers. decimo septimo. Farinac. d. quæst. 9. num. 92. Ricciul. d. cap. 28. num. 5. Sanctarell. d. cap. 15. num. 1. vers. nec possunt. Secundò amplia, ut procedat, sive testetur testamento, sive codicilli, sive quilibet alio genere voluntatis, Rojas 30 sing. 185. num. 6. Ricciul. d. cap. 28. n. 4. Tertiò amplia,

ut neque possit testari inter liberos Orthodoxos, globo verbo ipso iure, vers. sic puto in cap. cum secundum leges, de hereticis lib. 6. Simanch. de catholicis tit. 9. n. 4. Sanctarell. d. num. 1. vers. nec possunt, in fine. Quartò amplia, ut procedat sive testamentum in conditum post, sive ante sententiā declaratoriam criminis, quia ad istum effectum ea sequitur retrotrahitur ad diem patrati criminis, & testamentum habetur perinde, ac si fosset conditum post sententiā, ita Penia in dir. Inquisit. part. 3. comment. 165. vers. rursus. Peteg. de iure fiscalib. 5. tit. 1. num. 172. vers. notandum iamen. Ricciul. d. cap. 28. num. 9. quicquid contrarium, videlicet, quod ante declaratoriam sustineatur, sed ea sequitur reuocetur, teneant Decian. tract. crimin. lib. 7. c. 40. n. 20. Tello l. 4. Tauri num. 34. Valq. 1. 2. quæst. 96. artic. 3. diff. 171. cap. 1. num. 1. Molin. de iustit. tract. 2. diff. 95. vers. scindendum est, Sanch. d. cap. 24. num. 3. Sanctarell. d. cap. 15. num. 2.

Nec ad hereditatis successionem accedit.] Notatur ad hoc, quod hæreticus cuiuscunque successionis est incapax, ut per quemadmodum in quæst. fiscal. q. 18. Simanch. de Catholicis. tit. 9. num. 124. Menoch. consil. 186. num. 4. Decian. in tract. crimin. lib. 5. cap. 4. num. 17. Rojas sing. 79. Valq. 1. 2. diff. 169. cap. 3. num. 32. Azor. insit. moral part. 1. lib. 5. cap. 8. quæst. 1. & lib. 8. c. 12. quæst. 8. Farinac. de heresi quæst. 179. num. 94. Quamvis hæreticum posse succedere, etsi quæ capacem hereditatis ante sententiā criminis declaratoriam teneant Lessius de iustitia lib. 2. cap. 19. dub. 5. num. 2. Sanch. d. lib. 2. cap. 14. num. 34. Sanctarell. d. tract. de heresi c. 15. num. 3. respondentes ad text. in presenti, quod scilicet procedat, quando credentes, fautores, &c. fuerint declarati excommunicati, & per annum permanentes in excommunicatione noluerint satisfacere, quæ quidem responsio licet in terminis text. procedere videatur, prior tamen opinio sicut est receptor, ita & veterior, quare ad aliquas eius ampliations, & limitationes deueniendam.

Amplia primò, ut procedat, sive successio illi defteratur iure communi, sive iure militari, sive iure fideli commissi, institutionis, aut legati particularis, ut post multos à se relativos resoluit Ricciul. d. 1. 3. c. 27. num. 1. & 4. Secundò amplia, ut procedat etiam successio deferatur per viam contractus inter viuos, Azor. d. lib. 5. cap. 8. quæst. 1. & lib. 8. cap. 12. quæst. 8. Sanch. d. cap. 14. num. 36. Ricciul. d. cap. 27. num. 5. Tertiò amplia, ut procedat etiam successio, aut relictum defteratur vigore maioratus, seu primogeniture, ut per Meres in tract. de maioratu part. 1. q. 1. num. 59. cum seqq. quem referunt, & sequuntur Sanch. sub d. num. 32. circa medium. Ricciul. d. c. 27. num. 6.

Limita ne procedat in hæretico reconciliato, is enim per reconciliationem manescitur vtramque testamenti factiōnē, in quæ sibi suffragatur, ut in futurum possit testari, & hæres institui, ut per Sanch. d. cap. 14. num. 40. Ricciul. d. c. 27. n. 17. Secundò limita ne procedat in legato alimentorum, cuius hæreticus est capax, quamvis ceterorum relatorum sit incapax, ut per Bos. tit. de publicat. bonorum. n. 7. Borgm. tract. de v. suffructu. num. 28. Sord. de alment. tit. 9. quæst. 3. num. 7. & 9. Sanch. d. lib. 2. cap. 14. num. 41. Molin. tract. 2. diff. 154. col. 2. vers. de iure Ciuit. Sanctarell. d. tract. de heresi c. 15. n. 7. Ricciul. d. c. 27. n. 19. quicquid contrarium velut Menoch. consil. 185. n. 8.

Eius sententia nullum obtineat firmitatem.] Notatur ad hoc quod hæretici non possunt esse iudices, & ab eis sententiæ latæ sunt nullæ ipso iure, ut per Ioan. Andr. num. 15. Hostiens. num. 19. Socin. num. 39, & alios in præsentि, Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 43. num. 3. & cap. 5. 1. num. 39. Ricciul. d. lib. 5. cap. 25. num. 9. vers. G 4. sicut;

sicuti, Sanctarell. d. tract. de heres cap. 25. num. 11. in medio. Et processus coram iudice heretico agitatus est nullus ipso iure, Marant. de ordine iudic. part. 4. dif. 1. 6. num. 77. Rojas singul. 88. à num. 3. Ricciul. & Sanctarell. locis proximè citatis. Et hinc noratur aliqui sententiam latam ab excommunicato esse nullam, ut per Marant. part. 6. princip. num. 99. Vantum de nullis. id. de nullis. ex defectu iuris d. n. 137.

37 Si tabellio instrumenta, &c. } Notatur ad hoc, quod instrumenta per notarium hereticum confecta nullius penitus momenti consentur, ut per Hostiens. num. 19. Henric. num. 10. Abb. antiq. num. 2. Anch. num. 5. Ioan. Andr. num. 15. & Socin. num. 39. in praesenti, quos refert Sanctarell. d. tract. de heres cap. 25. num. 11. ante finem. quod est intelligendum de instrumentis factis à tabellionibus, postquam in hereticis lapis sunt, ut notant Rojas singul. 98. num. 2. Scacci de indic. cap. 98. num. 19. si vero ad Fidem redierint, poterunt officium notarii exercere, ut ex Riminald. iuniori consil. 185. adiungit Sanctarell. loco proxime citato.

38 Prisca que maior est culpa, &c. } Notatur ad hoc, quod delicta nonnunquam dignitatem augentur, ut per Tiraq. de nobilit. c. 20. num. 116. cum seq. & de penit. temp. causa 3. num. 17.

39 Tradere sepulchra. } Notatur ad hoc, quod heretici priuaniunt Ecclesiastica sepulchra, ut per Zabar. hio. 6. Ananiam num. 10. Butt. num. 38. Sylveut. verbo sepulchra num. 9. Simanch. de Catholice tit. 18. num. 7. Grillan. de hereticis quest. 9. n. 2. Rojas sing. 181. Castr. de insta hereticorum punit. lib. 1. c. 18. vers. at cum nullus. Spin. in speculo testamen. glof. 1. principali. n. 17. Penia in direct. Inquisit. part. 3. schol. 102. vers. sed alterum. Azor. infus. moral. part. 1. lib. 8. cap. 13. quest. 8. vers. sexta. Sanctarell. de heres cap. 28. num. 12. vbi in numeris seqq. agit de excommunicatione text. in cap. 2. hoc sit. lib. 6.

§. Quia vero.

40 Probat hic §. sine superioris licentia nullum posse sibi officium praedicandi assumere, ut pluribus ad id auctoritatibus adductis probate nudit Ludow. Miranda in manuali Pralatorum ton. 1. quest. 50. art. 1. conclus. 1. Camp. n. 1. in diuersor. iuris Canon. rubr. 12. cap. 1. num. 6. cum seqq. vbi num. 7. refert idem esse in Episcopo volente praedicate in aliena dioecesi, proindeque teneri habere licentiam ab Episcopo illius dioecesis, pricipue si contradiceret, quod etiam tenent Aloys. Ricciul. in decisi. curia Archiep. desis. 180. part. 2. & Steph. Grati. discept. forens. c. 393. à min. 9. vbi num. 11. dicit priuilegium Episcoporum, ut per universum mundum possint praedicare, iuxta illud Mathei 9. & Marc. v. 1. intelligendum, nisi in alienis dioecesibus prohibeantur ab Episcopis illius loci, quasi potestas praedicandi sic intelligenda in proprio populo, non in alieno. Fusc. de visit. l. 2. cap. 20. n. 21. in fine. Nam in Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 4. decimus est, ut nullus secularis, sive regularis etiam in Ecclesiis suorum Ordinum contradicente Episcopo praedicare presumat, & ita virtute illius decreti poterit Episcopus interdicere Regulati ne praedicet, etiam non redditia causa, ut decimus attestatur Franc. Leo in thesauro fisci Eccles. part. 1. c. 8. n. 9. quod quidem Concil. decretum de non praedicando contradicente Episcopo in Ecclesiis suorum Ordinum intelligendum est de illo tempore, & hora, qua Episcopus praedicare voluerit, aut coram se facete solemniter praedicari, non vero alias, ne contradicere videatur alij decreti eiusdem Concil. sess. 5. de reformat. cap. 2. vbi ita habe-

tur, Regulares vero cuiuscumque ordinis nisi à superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum lectione etiam in Ecclesia suorum Ordinum praedicate non possint, cum qua licentia personaliter se coram Episcopo praefaciat, & ab eis benedictionem petere teneatur, antequam praedicate incipient. In Ecclesiis vero, quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum superiorum eriam Episcopi licentiam habentes, sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo praedicare possint, &c. Et ideo censuit Sacra Congregatio Regulares in Ecclesiis suorum Ordinum praedicate volentes non tenet ab Episcopo licentiam obtinere, sed tamum à suis superioribus de moribus & scientia examinati & approbati debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo presentare, ab eoque benedictionem petere, tamen minimè obtinuerint, prout referunt Fr. Emenius reg. regul. tom. 3. q. 32. art. 5. Valer. Reginald. d. lib. 18. n. 12. Et hiec Pius V. constitutio sua incipit. Ad hoc nos deo de anni. 1571. die vero 23. Septembris. Regularibus confessari, ut irrequisito, & contradictione Episcoporum praedicare possint, in multisque aliis Concil. Trident. decretis tam illa constitutione, quam alii cum ipsis Regulatibus dispensaverint, patiturque inter eos tan mendicantes, quam non mendicantes eadem privilegia, & declarations communicauerint; illa tamen omnia per Greg. XIII. reuocata, & ad terminos iuris, & Concl. Trident. reducta fuerunt publica Romae Kalend. Martij anni 1572. qui quidem Gregor. licet postmodum tunc uilegia mendicantium confirmatione cum clausulis, nullis contrariis etiam suis obstantibus, in ipsis tamen confirmationis litteris apposita est alia clausula, ut quantum decretis Concil. Trident. non sunt contraria, ut quod nec posteriores reconfirmations revalident, & decretum Pij V. in quantum aduersantur Concil. Trident. quam clausulam etiam alij Pontifices in similibus suis confirmationibus semper apponi voluerint ut ex ipsorum confirmationum tenore recognoscatur.

Regulares autem, qui in Ecclesiis sui Ordinis praedicare audenter, non obtenta licentia Episcopi, controuersum fuit à quo esent pena plebisciti, in quo dubio Sacra Congregatio ita respondit. Congregatio ecclesiarum Regulares, qui absque licentia Episcoporum praedicaverint in Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt, tamen si decreto Concil. cap. 2. sess. 5. contra fecerint, non posse tamen puniri ab Episcopo, sed tantum à suis superioribus regularibus, refert Quaranta in summa Ballarv. verbo Priviliegia regularium.

Excommunicationis vinculo immoventur. } Notatur ad hoc, quod Episcopus non potest excommunicare Regulares praedicantes sine licentia Ordinum, vel Sedis Apostol, ut per Simanch. de catholice. infi. tit. 49. Penia in direct. Inquisit. part. 2. cap. 1. 3. com. 40. Terola in praxi Episcop. part. 1. verbo excommunicationis causa formalis, §. 5. dub. 4. pag. 139. Cened. praxis l. 1. quest. 26. num. 12. Valer. Reginald. in praxi fusi penit. lib. 1. n. 130. Aldrete de religiosa disciplina iuxta hib. 2. cap. 20.

§. Adiicimus.

Archiepiscopi per se, vel per alias idoneas perfomes semel in anno debent Parochiam visitare, in qua ei fama habitate hereticos, & aliquos improbos viros, vel si expedit, totam viciniam compellant iure, ut illi duos hereticos sciuerint, vel conuenticula, vel via-

& moribus decedentes à communi vita, & moribus fidelium, eos Episcopo indicent, & Episcopus vocet ad se accusatos, qui nisi se purgauerint ab obiecto reatu, vel si post purgationem relabantur in pristinam perfidiam, puniantur canonice; si vero obstinare reuerterint irate, ex hoc ipso tanquam hæretici repudientur. Denique Episcopus si in purgando Episcopatus suo ab hæresi negligentes, vel remisus fuerit, cum id certis indicis apparuerit, ab Episcopatu deponi debet, & alter idoneus substitui, qui velit, & possit hæreti confundere. Colligunt Doctores in principio tex. citati.

45 Notatur hic §. ad hoc quod in criminis hæresis proceditur per inquisitionem, nulla precedente infumia, aut diffamatione, vt per Duen. reg. 198. vers. limina non. Adet, de religiosa disciplina tuenda lib. 1. cap. 7. num. 13. Martin. Deli. disquisit. magis. lib. 5. quest. 7. pag. mibi 444. concil. 1. vbi etiam extendit ad crimen latre maiestatis, do quo etiam Menoch. conf. 100. n. 64. Narat, in rubr. de indic. num. 77. Decian. tract. crimin. lib. 7. cap. 43. num. 8. Farinac. in praxi crimin. par. 1. q. 9. num. 14. ¶ 15.

46 Tres, aut plures boni testimoni viros.] Immo sufficiunt ad coniungendum hæreticum duo testes fideli digni, & omni exceptione maiores, vt per Mascard. de probat. conclus. 855. Azeued. 1. num. 104. cum seqq. tit. 3. lib. 6. noue recipil. Spin. in speculo testament. par. 1. 2. rub. 2. 35. Zerola in prax. Episcop. par. 1. verbo hæretici §. 20. j.

C A P. Sicut in uno XIV. Greg. I.X.

Laicis cuiuscunq; ordinis sint, est interdictum officium praedicandi, quia ordo Doctores est praecipuus in Ecclesia. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Anania. Host. Butt. Anch. Panorm. Felin. Marin. Socin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontificij. pag. 81. Alagona in compendio iuris Canonici. pag. 648. remissiu Ximen. in concord. part. 1. ¶ 2.

2 Vide dicta ad cap. cum ex iniunctio 1. num. 3. ¶ 4. sup. hoc tit. & ad cap. responso 43. num. 2. de sentent. ex-comm.

S V M M A R I V M.

- 1 Hæretici omnes, qui sunt excommunicati, & damnati ab Ecclesia, brachio seculari tradi, & si sunt clerici, prius degradari debent.
- 2 Verbum, excommunicamus, latam sententiam significat.
- 3 Magistratus secularis quocumque hæreticum sibi à indicibus Fidei traditum debet ultimo supplicio afficere.
- 4 Hæretici ex generali consuetudine hodie comburi solent, postquam prius strangulantur, nisi perinaces sunt, quia tunc vius comburendi sunt.
- 5 Deprehensi in hæreti illi dicuntur, qui evidencia facti sunt hæretici.
- 6 Deprehensus in generali dicetur, qui in flagranti fuerit captus.
- 7 Carceris pona perpetua que fuerit, & an sit antiquata, ostenditur.
- 8 Credentes hæretorum hæretici sunt.

C A P. Excommunicamus. ij. XV.

Hæretici omnes, qui sunt excommunicati, & sunt clerici, prius degradari debent, vt in cap. excommuni-

nicatus lib. 1. sup. cod. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innocent. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Anania. Host. Butt. Anch. Panorm. Felin. Marin. Socin. Viuian. in rationali lib. 5. iuris Pontificij. pag. 82. Alagona in compendio iuris Canonici. pag. 648. remissiu Ximen. in concord. part. 1. ¶ 2.

Excommunicationem, de qua in hoc tex. esse late 2 sententiae assert Sayr. in clavi Regia lib. 3. c. 8. n. 25.

Animadversione debita punienda.] Quærit gloss. hic 3 verbo puniendi, qualiter isti hæretici puniti debent secundum leges postquam per Ecclesiam sunt condemnati, & responderet ultimo supplicio puniri per iudices seculares cum certa distinctione, quam hodie non habere locum refert additio marginalis, aduentens, quod magistratus secularis quocumque hæreticum sibi à iudicibus fidei traditum debet ultimo supplicio afficere, quod etiam tenet Couar. lib. 2. variar. cap. 10. num. 10. Sylvest. verbo hæretis 1. num. 14. Simanch. de Catholicis tit. 4. 6. num. 42. Anton. Gomez tom. 3. variar. cap. 2. num. 1. P. Et. Gregor. Syntagma iuris lib. 3. cap. 8. num. 20. Afficit. in constitut. Regni tit. de hæreticis rubr. 1. num. 36. Alberti. de agnoscendis hæreticis quest. 8. & quest. 14. num. 51. Castr. de insta hæretorum puni. lib. 1. cap. 9. lib. 2. c. 12. Valent. 2. 2. dif. 1. quest. 11. punct. 3. Azor. institut. moral. p. 1. lib. 8. cap. 13. quest. vti. ver. ultima pena. Menoch. de arbvir. cafu 374. num. 1. Turrian. de Fide dif. 5. dub. 1. Soar. eodem tract. dif. 2. sect. 1. Sanctarel. de hæreti cap. 27. num. 3. Et ex 4 generali omnium consuetudine impij hæretici comburi solent, postquam prius strangulantur, nisi perinaces sint, quia tunc vius comburendi sunt, ut testatur Couar. d. num. 10. Gomez d. num. 1. Castr. d. lib. 2. cap. 12. Anton. Gom. var. tom. 3. de delictis cap. 2. num. 1. Clar. §. hæretis num. 8. Ioan. Rojas sing. 91. Simanch. de Cathol. iuris lib. 46. ex num. 4. ¶ in encyrid. tit. 67. ex numer. 1. Andr. Gam. de officio. & potest. Legari de latere, lib. 8. ex rum. 85. Sebas. Medic. in sum. omnium hæretum part. 1. quest. 13. Anton. Scap. de ure non scripto lib. 5. cap. 32. num. 8. Flamin. Chartar. de execut. sentent. capitulo bannito cap. fir. num. 451. & seq. Hieron. Romanus lib. 1. de Republica Christiana. cap. 20. vers. tenui. o. e la fantainquisicion. Perez l. 1. in gloss. con animo pertinace, ver. ulterior etiam dubitatur. tit. 1. lib. 1. Ordin. pag. 21. ¶ l. 3. ver. est alia pona it. 4. lib. 8. Ordin. pag. 91. ¶ l. 3. ver. queritur præterea. tit. 4. cod. lib. 8. pag. 101. Spin. in speculo testament. in gloss. rubr. p. 12. n. 46. Menoch. d. cafu 374. n. 2. Cened. ad Decretal. collect. 55. num. 3. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 42. num. 4. Martin. Deli. disquisit. magis. lib. 5. sect. 16. optimè Sanctarel. d. cap. 27. num. 4.

S. Si quis.

Si qui prædictorum hæretorum deprehensi volunt redire ad penitentiam, in perpetua carcere sunt detridendi. Item credentes erroribus hæretorum iudicantur hæretici ab Ecclesia. Colligunt Doctores n. prime tex. citati.

Deprehensi.] Illi dicuntur deprehensi in hæreti, qui 6 sunt evidenter sunt hæretici, prout, quia publicè prædicant hæretim, vel legitimè probatione, vel ex sua confessione, vt pér Palat. in cap. per vestras, de donat. inter vivum, notab. 3. §. 21. n. 17. ¶ 18.

Deprehensus in generali dicetur qui in flagranti fuerit captus, vel si delictum fateatur, seu de eo sit legitime coniunctus, vel si crimen sit adeò notorium de facto, vt nullus sit inficiacioni locus, de quo vide Alex. de Neno confil. 59. num. 10. in fine. Bellot. disquisit. clerical. part. 1. tit. de favore Clericorum personali, §. 7. num. 4.

In

7 In perpetuum carcerem detinuntur.] Olim qui per-
petuo detinebantur in carcere, non solum verba-
liter ab Altaris ministerio remouebantur, sed etiam
actualiter degradabantur, ut per Albertin. in c. quo-
nam, num. 55. de heret. lib. 6. Aldrete de relatio disciplina
tuenda lib. 2. cap. 27. num. 15. Hodie tamen id anti-
quatum est, ut prelati doctores obseruant. Pœna illa
carceris perpetui gravissima reputatur, & capitali equa-
lis habetur & propterea indicanda non est, nisi pro
enormi, & graui delicto. Bernard. & Salzed. in tract. c.
159. Menoch. de arbitr. lib. 1. g. 89. Fr. Eman. quæst. regul.
tom. 2. quæst. 22. art. 4.

8 Credentes autem, &c.] Notatur ad hoc, quod cre-
dentes haereticorum haeretici sunt, Tolet. lib. 1. cap. 19.
Simanch. de Carbolicis tit. 15. num. 2. Soar. tom. 5. de
censur. disputatione. 11. sect. 2. num. 5. Sanctarel. de heresi cap. 11.
num. 30.

S V M M A R I V M.

- 1 Haereti liberantur ab omni obligatione,
- 2 Vassalli liberantur ab omni debito fidelitatis prestanto,
si ipsi domini manifeste in haeresim labantur.
- 3 Filius propter haesitatem paternam liberantur a patria po-
testate.
- 4 Filius tenetur præstare alimenta patri heretico.
- 5 Mancipia Christiana ob dominorum haeresim liberta-
ten consequuntur, quanvis domini heretici redent
ad fidem.
- 6 Debitorum sunt liberi à debito soluendo suo creditori
heretico.
- 7 Iurans se aliquid solutorum certa die & antequam dies
adueniat, in cuius favorem est facta promissio, in-
cidit in excommunicationem, an debeat illi fieri solu-
tio, ostenditur.

C A P. Absolutos. X V I. & fin.

1 Liberantur ab omni obligatione sive fidelitatis, siue
L hoingi, siue iuramenti, &c. qui in manifestis ha-
resim lapsi tenebantur adstricti. Colligunt ex Ordin.
Abb. antiqu. Innoc. Coll. & Zabarel. Joan. Andr. Anania.
Hostiens. Burr. Anch. Panorm. Felin. Marin. Socin. Cen-
ned. collect. 162. Vuian. in rationali lib. 5. iuris Pontif.
pag. 83. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 648. remi-
ssiæ Ximen. in concil. 1. & 2.

2 Hanc eandem concil. ex hoc text. desumunt Perez
l. 3. ver. unde quam citro aliquis, tit. 4. l. 8. Ordin. pag. 138.
Pinia in direct. Inquisit. par. 3. schol. 159. alias comment.
168. Simanch. de Cathol. instit. cap. 46. ex num. 73. & cap.
23. num. 11. & in encircl. tit. 21. num. 9. Joseph. Stephan.
in tract. de potestate coactiva Romani Pont. cap. 11. num. 17.
Joan. Rojas sing. 212. Læd. de Zanchis de priuileg. Eccles.
priuileg. 143. num. 25. Conrad. Brun. de heret. lib. 4. cap. 14.
Paul Layman in Theologia morali lib. 2. tract. 1. cap. 16.
num. 4. vers. sexto. Gurier. canonica. lib. 1. cap. 1. a num. 18.
Cened. ad Decretal. collect. 162. n. 1.

3 Et rotius obsequi.] Ergo filii propter haeresim pater-
nam liberantur a patria potestate, ac sui iuris sunt,
statim ante villam sententiari criminis declaratoriam,
de quo plures citat D.D. Cened. d. collect. 162. num.
2. quibus addit Molin. de iustit. tract. 2. disputation. 9. vers.
ab hac reg. & disputation. 229. in tertio modo liberationis à
patria potestate. Says. in clavis Regia lib. 3. cap. 9. num. 30.
& lib. 9. cap. 7. num. 7. Lessum de iustit. lib. 2. c. 3. dub. 5.
num. 23. Azor. iustit. moral. par. 2. lib. 2. cap. 22. quæst. 6.
Rebel. de obligat. iustit. par. 1. lib. 1. quæst. 7. sect. 2. num. 2.
Sanct. in præcepta Deca lib. 2. cap. 24. a num. 5. Sancta-
rel. de heresi cap. 37. num. 1. Quod autem filius tencatur

præstare alimenta patri heretico, tenent Lars in l. 5.
quæs. à liberis, §. esti impubes num. 10. ff. de liberis age-
scendis. Surd. de alimen. tit. 7. quæst. 14. n. 29. cum seqq.
Sanct. d. c. 24. n. 7. & plures alij quos referit, & leguntur
Sanctarel. d. tract. de heresi cap. 37. num. 2. quæcumque in
contrarium velint Bald. in authen. bona damnatorum
num. 4. C. de bonis damnatorum. Tiraq. de retrat. s. i. §. 1.
glos. 9. num. 72. Palar. in repetit. rubr. de donat. inter curam
§. 64. num. 13.

Sic etiam mancipia Christiana ob dominum
haeresim libertatem consequi, tenent Simanch. de Ca-
tholici tit. 61. n. 8. Castr. lib. 2. de iusta haereticorum puni-
c. 7. 10. Rojas sing. 76. Dec. in ir. crimin. lib. 5. c. 4. 44. 42.
Pennia in direct. Inquisit. part. 3. quæst. 119. comment. 161.
Molin. de iustit. tract. 2. disputation. 40. Valquez 1. 2. disputation.
cap. 2. num. 19. & disputation. 17. 2. cap. 3. num. 15. Azor. iustit.
moral. lib. 3. cap. 12. quæst. 7. & lib. 5. cap. 7. quæst.
Sanct. d. cap. 24. n. 10. cum seqq. Paul Comitol. iustit.
moral. lib. 3. quæst. 4. 3. ad finem Valer. Reginald. in præ-
fori penit. lib. 1. 7. num. 6. vers. secundum Farinac. de heret.
quæst. 197. num. 30. Sanctarel. eodem tract. c. 37. num.
vbi cuin Molin. Sanct. & Farinac. citatis locis amplius
dicta mancipia fieri ita libera ut quanvis hereticus
reducenti ad Fidem bona restituunt liberalitate man-
cipis, minimè propterea admittunt libertas à præ-
dictis mancipiis, additique mancipia, quæ Christi fi-
dem non habent, ob haeresim domini non acquirent
libertatem, sed cum aliis bonis delinquenter translatem
fiscum.

In glos. Aliquo pacto. ibi, ei glos. sub para. &c.] No*t*
atur ad hoc, quod debitores sunt liberi à debito solu-
endo suo creditori heretico, ut per Abb. hic num. 1.
Ananiam in princip. Burr. num. 3. Socin. in princip. Zab-
rel. num. 1. refert, & sequitur Sanctarel. de heresi cap. 37.
num. 4. vbi dicit hoc verum esse, quanvis debitor re-
rauerit se suo tempore solutum, addens requiri in
te nitram declaratoria arequam debitorum liberantur
ab obligatione soluendi debita creditoribus hereticis
& citat Bursat. cons. 14. num. 18. cum seqq. lib. 1. Aut.
d. part. 1. lib. 8. c. 13. quæst. 2. Sanct. d. c. 24. num. 8. Quidam
quidam liberatus debitorum ab obligatione soluendi
debita creditoribus hereticis, non propterea sit, ut de-
bitores ea debita sibi acquirant, sed solum, vt non
teneantur ea soluere creditoribus hereticis, sed filios
cui corum actiones omnes competunt, ut sentire videt
datur Sanctarel. d. cap. 24. numero 8. Bcc. de Fide
cap. 16. quæst. 2. numero 16. Sanctarel. d. cap. 17.
num. 5.

Vtrum autem, quando quis iuravit se aliquid solu-
turum certa die, & antequam dies adueniat, in ei-
us favorem est facta promissio, incidit in excommu-
nicationem, debebat illi fieri soluatio ius sunt op-
tiones, vna est huius glos. assertoris non esse faci-
dam, quam etiam tenet Hostiens. in cap. veritatis, di-
dolo, & consumacia, vbi Burr. num. 24. Vgl. de cap.
tab. 2. c. 20. §. 2. num. 3. Bald. in cap. intellectus. 1. num. 3.
de indic. Altera sententia est Invoc. in d. cap. veritatis
assertoris in his terminis solutionem excommunicatio-
to esse faciendam excommunicatione non obstante,
quam tueruntur Sylvest. in summa verbo excommunicatione
5. quæst. 12. Soar. tom. 5. de censur. disputation. 15. sect. 8. num. 5.
Bonac. cod. tract. disputation. 2. quæst. 2. punct. 6. §. 2. num. 1. 5. vñf.
ex quo patet. Tertia denique opinio habet pecunias
non esse soluendas excommunicatione, sed deponendas
apud adem sacram, vel personam fidei, & facultatibus
idoneam ad effectum, ut excommunicato solvantur
postquam beneficium absolutionis fuerit assecutus,
ita glos. verbo constituti, in cap. nos Sanctorum. 15. quæst.
6. Felin. hic in fine, & in cap. inter alia, num. 4. de sententia
excommunicati. Abb. ap. si erit num. 5. cod. sit. & in cap.
veritatis.

De Schismaticis, & ordin. ab eis Tit.VIII. 83

veritatis num. 39. de dolo, & contumacia, Anania hic n.5. & hanc opinionem veriorem, & receptiorem esse profutet Anton. Riccius, de iure person. extra gremium Ecclesie existent. lib.4. cap. 56. num. 12. ex a fatione, quia quoniam promissio refutatur ad licita, cap. quanto, & cap. quoniam, de iure iurant. tamen iuris iurandi religio obligat nos ad obseruantem saltem de fato modo, quo seruati potest citra peccatum, cap. debitores da iure iurant. per depositum autem inducitur observantia, saltem per equipollens, nec requirit communicationem.

De Schismaticis, & Ordinatis ab eis

T I T. VIII.

S V M M A R I V M .

1. Doctores referuntur super hanc rub. scribentes.
2. Schismaticorum materia vbi tractetur, ostenditur.
3. Schisma Graeca vox, quae Latinè scissuram significat.
4. Schisma definitur ut sit diuisio per quam quis se ab Ecclesia separat.
5. Schisma in quo differat a crimine heresis ostenditur.
6. Schisma datur quoties temere quis definisit summo Pont. obediens, secus se data legistica causa.
7. Schismaticus quando hereticus formaliter dicendus sit, ostenditur.
8. Schismatis ratio consistit in ea inobedientia qua habet annexam rebellionem in Pontificem ex parte sui officij.

SVPER hanc rub. scripsierunt Zabarel, Joan. And. Aretin. Anchar. Felin. Marin. Socin. Panorm. Burr. Petr. de Ravenna compendio iuris Canon. Martin. Mesnart. in epistole Decretal. fol. 181. Daniel. Venator. in analysis methodica iuris Pontificij à pag. 628. Goffred. & Hoftiens. in summa iuris. Alexand. Caffan. & Anastas. Cermon. in paratitlis ad quinque libros Decretal. Barthol. Carthag. in expost. virorum iuris Canon. Lancel. in iuris. eiusdem iuris. Canis. in sum eiusdem iuris. nouissime Joan. Honori. lib. 5. sum in decretal. omnes sub hoc tie.

2. De materia tit. vide Simanch. de catholicis institut. iii. 5. 8. & in encyclopediæ tit. de schismat. Bernard. & Salzed. in præt. 115. Vgolin. de irregul. cap. 36. §. 3. & de censuris Papæ reservatis part. 2. c. 1. vers. nec non schismatis. Petr. de Ledesma in summa tom. 2. tract. 3. cap. 12. concl. 1. cum seqq. Decian. in tract. crimin. lib. 5. cap. 60. 3. cum seqq. Valent. tom. 3. disp. 3. quest. 1. 5. Azor. institut. moral. part. 1. l. 8. cap. 20. Sanch. in precepta Decalogi. l. 2. c. 6. Valer. Reginald. in præfati fori punit. lib. 17. cap. 12. num. 111. cum seqq. Anton. de Soula in relect. de censur. Bulla Cœna cap. 2. disp. 18. Anton. Riccius. de iure person. extra gremium Ecclesie existentium lib. 9. Sanctæt. in tract. de heresi cap. 43. Paul. Laymann. in sum. Theologia lib. 2. tract. 3. cap. 11.

4. Schisma Graeca vox est, quæ latine scissuram significat. c. schisma 27. quest. 1. Diffinitur autem à S. Thom. 2. 2. quest. 39. art. 1. ut sit diuisio per quam quis se ab unitate Ecclesia separat in quantum Ecclesia est quoddam corpus mysticum ex viuenteris fidelibus, & Romano Pont. tanquam capite constans, sequuntur & latè explicant Sanch. in precepta Decalogi tom. 1. 5. 1. 2. cap. 36. num. 1. Riccius. de iure personarum extra gremium Ecclesie existent. lib. 9. cap. 1 ex num. 5. Differit autem schisma essentialiter a crimine heresis, sicut &

schismaticus ab heretico, nam schisma in hac materia natura sua solùm importat separationem, seu divisionem temere factam ab Ecclesia unitate, secundum quod non Fidei, sed charitati opponitur, qua fideles tanquam membrorum Ecclesie inter se unita reperiuntur respectu Pontificis, cui tanquam Ecclesie capituli tenentur obedire. Extrahag. vnam sanctam de majorit. Hoftiens. in summa de schismat. constat ex c. loquitur. cap. alienus 24. quest. 1. cap. unius. in princ. hoc tit. 1. 6. probavitque D. Hieron. in epist. 1. Pauli ad Timoth. c. 3. cuius auctoritas referunt à Gratiano in cap. inter heresim 24. quest. 3. unde fit ut omnis hereticus à fortiori sit schismaticus, dum pertinaciter errans contra Fidem diuidit se ipsum ab Ecclesia unitate, ut S. Thom. & ceteri Doctores agnoscunt.

Dixi schisma dati quories temere quis definit summo Pont. obediens, quia secus tria data legitima causa, veluti si ignorantia facti detur circa obedientiam præstandam propter ambiguum de ipso & alio in simul factam electionem, prout contigit tempore Vibani VI. tunc enim cum virtute insimul obedendum non sit, quia Ecclesia non diuiditur, cadenque est, & semper fuit, ut ex Cantic. constat ibi, una est columba mea, perfecta mea, &c. & ex Paulo ad Ephel. cap. 4. unum corpus, unus spiritus, unus Dominus, una Fides, unum Baptisma, habetur in cap. hanc regulam 1. quest. 1. d. cap. loquitur 24. q. 1. unum enim est osile, & unus Pastor, ex Ioan. cap. 10. tantum obedendum erit illi, qui verus Pontifex & Christi vicarius declaratus fuerit à Concilio generali, ad quod eo casu recurrendum est, ex text. celebri in cap. si duo forte contra fas 79. dist. vbi glos. singularis per Abb. in cap. quia diligentia, num. 3. de elect. & in cap. licer de vitanda, eod. tit. Roias de heret. part. 2. num. 519. Nec schismaticus dicendus erit qui sub tali dubio Pontifici obedientiam denegauerit, arg. text. in cap. factus 7. quest. 1. glos. verbo qui vero in cap. 1. 2. 4. quest. 1. singularis per Abb. in d. cap. quia diligentia num. 2. traductio Paul. Griland. de heret. quest. 2. Ludouic. Garret. in simili tract. in §. Circa num. 57. Simanch. de Cathol. in fit. cap. 58. n. 9. Clar. §. fin. 9. 77. col. pen.

Dixi hoc crimen de se, & natura sua importare heresim, quia secus erit si sub eadem separatione, seu divisione ab unitate Ecclesie involvatur aliquis error intellectus, veluti si talis putet se iuste facere, tunc enim hereticus formaliter dicendus erit, arg. text. in Clem. vnic §. sanè de iuris, iuncta Clem. ad nostram, de heret. tex. sic intelligendus in cap. 1. hoc tit. vbi de hereticis, & schismaticis insimul sit mentio, resoluti Simanch. ubi sup num. 4. & in præfati heretos c. 5.

Dixi à capite separati, ut intelligamus rationem schismatis non consistere in quacinque Papæ inobedientia (alijs quandocunque transgredetur præceptum Ecclesie incidenter in schisma) sed in ea inobedientia, quæ habet annexam rebellionem in Pontificem non ex parte rei præcepta, sed ex parte officij ipsius Pontificis, nempe quando quis recusat subesse Pontifici uti capiti Ecclesie, & sic ratione officij quo fungitur. Valent. 2. 2. disp. 3. quest. 15. puncto 1. Vgolin. de censur. Papæ reservat. part. 2. c. 1. vers. nec non schismatis §. 1. num. 4. Azor. institut. moral. part. 1. lib. 8 cap. 20. quest. 4. Sanch. in precepta Decalogi tom. 1. lib. 2. cap. 36. sub num. 3.

S V M M A R I V M .

1. Ordinationes, beneficiorum collationes, & ecclesiasticalrum rerum alienaciones per schismaticos factæ, sunt iurite, & à dignitate & Ordine suspendentur quæ schisma tenere invant.

2. Schisma